

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, O. P. S., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

ÚZEMNÍ PLÁNOVÁNÍ A UDRŽITELNÝ ROZVOJ ÚZEMÍ

Autor práce: Pavla Průšová
Studijní obor: Regionální studia
Forma studia: prezenční
Vedoucí práce: Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.
Katedra: Katedra evropských studií a veřejné správy

2009

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s využitím uvedených pramenů a literatury.

Souhlasím, aby práce byla uložena v knihovně Vysoké školy evropských a regionálních studií v Českých Budějovicích a zpřístupněna ke studijním účelům.

Pavla Průšová

Děkuji panu Ing. arch. Ladislavu Komrskovi za cenné informace, rady a poskytnutý materiál. Taktéž děkuji vedoucímu práce Ing. Ladislavu Skořepovi Ph.D. za připomínky a metodické vedení práce.

OBSAH

1 ÚVOD	6
2 CÍLE PRÁCE A METODICKÝ POSTUP	7
3 LITERÁRNÍ REŠERŠE	7
3.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE A POJMY	7
3.1.1 Základní charakteristika a současné trendy v oblasti péče o území	7
3.1.2 Subjekty účastníci se procesu pořizování územního plánu	10
3.1.3 Nástroje územního plánování	11
3.2 PROCES POŘÍZENÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU	13
3.2.1 Návrh na pořízení územního plánu	13
3.2.2 Zadání územního plánu	13
3.2.3 Koncept územního plánu	14
3.2.4 Návrh územního plánu	14
3.2.5 Řízení o územním plánu a jeho vydání	14
3.2.6 Další povinnosti spojené s vydáním územního plánu	15
3.3 FINANCOVÁNÍ NÁKLADŮ NA POŘÍZENÍ ÚPO	15
3.4 SÍDLO	16
3.4.1 Historický kontext	16
3.4.2 Centrální plochy	23
3.4.3 Vyváženost funkcí	25
3.4.4 Veřejná infrastruktura	28
3.4.5 Přírodní potenciál sídla a jeho ochrana	29
3.5 ZDROJE ENERGIE	32
3.5.1 Tradiční zdroje energie	32
3.5.2 Alternativní zdroje energie	33
3.5.3 Neefektivní alokace obnovitelných zdrojů energie	33
3.5.4 Životní prostředí a ochrana obyvatel	34
3.5.5 Územní plánování a výstavba větrných elektráren	35
3.6 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ	36
4 VLASTNÍ PRÁCE	38
4.1 SOUČASNÉ PROBLÉMY V OBLASTI ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ	38
4.1.1 Hmotné závady v území	38
4.1.2 Rozpory mezi legislativou a územně-plánovací praxí	39

4.2 URBANISTICKÁ SITUACE V OBCI TĚMICE _____	41
5 ZÁVĚR _____	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY _____	50
SEZNAM ZKRATEK _____	54
SEZNAM PŘÍLOH _____	55
PŘÍLOHY _____	56
ABSTRAKT _____	83
ABSTRACT _____	84

1 ÚVOD

Prostředí, ve kterém dnešní člověk žije, se vyvíjelo po celou dobu jeho existence. Příroda dala lidstvu možnost utvářet své domovy, postupem času též svá pracovní prostředí nebo například místa k rekreaci. To, co člověk z přírody buduje, je však stále její součástí. Úkolem územního plánování je tak zajistit harmonii soudobých lidských potřeb s přírodním a kulturním dědictvím. Rozvoj území však také přináší neustálý střet zájmů a je nutné, aby důležitá rozhodnutí činili lidé, kteří mají přehled o současném vývoji, možnostech a mezích urbanismu.

Z tohoto důvodu je tato práce pojata jako přehled územně plánovacího procesu, který může ukázat jak zainteresovaným občanům, tak i laické veřejnosti, co vyhotovení územního plánu obnáší a jaká přináší pozitiva. Vedle samotného procesu vytvoření územního plánu obce a účastníků se subjektů je kladen důraz také na historický kontext, který vývoj a současný stav v oblasti péče o území podmiňuje a který by měl být jakýmsi vodítkem pro další územní rozvoj. Tato práce se též zabývá strukturou sídla, klade důraz na centrální plochy a racionální uspořádání funkcí v území. Na základě současného trendu je zde popsána problematika ochrany životního prostředí, trvale udržitelného rozvoje, ale také přírodního prvku, jako přirozeného funkčního a estetického aspektu sídelní struktury. Samotnou kapitolu tvoří problematika energetických zdrojů, a to z důvodu soudobé aktuálnosti. Zaostřeno je především na větrnou energetiku, protože bývá na našem území nejčastější alternativou, dotýká se jak subjektů, kteří se procesu územního plánování účastní, tak obyčejných občanů, přičemž povědomí o této problematice bývá mnohdy velmi nízké.

Soudobá situace je taková, že mnozí zástupci obcí nejsou dostatečně informováni o možnostech a povinnostech plynoucích z územních plánů. Mnohdy tuto činnost ani nepovažují za potřebnou a prospěšnou. Krajské úřady sice vydávají metodiky a materiály přibližující proces územně plánovací činnosti, které stanovují termíny a limity, nedávají však starostům možnost poznat, co je a není správné, co je a není vhodné právě pro jejich obec. Přiblížení situace v obci většinou supluje odborník (architekt), který územní plán zpracovává. Dle mého názoru je ale vhodné, aby se starosta mohl o problematice informovat dříve, než přikročí k samotné činnosti. To by usnadnilo práci jak autorizovanému architektovi řešícímu konkrétní území, tak samotnému starostovi, který by se v problematice lépe orientoval, mohl si utvořit vlastní úsudek, co je v území možné nebo naopak čím je řešený prostor limitován. Nemusel by

tak spoléhat na názor jednotlivce a nebyl by natolik pod tlakem občanů, kteří mají v území své zájmy.

2 CÍLE PRÁCE A METODICKÝ POSTUP

Tato práce by mohla být potenciálně jedním ze zdrojů, který problematiku územního plánování přibližuje z jiného úhlu, než jak je tomu u metodik vydávaných vyššími správními celky. Zároveň však není příliš podrobná a odborná, čímž může snadněji posloužit i laické veřejnosti. Snaží se nastínit komplexní problematiku, najít a včas poukázat na slabá místa a problémy, se kterými se lze při pořizování územního plánu setkat. V samostatné kapitole této práce je teorie aplikována na situaci v konkrétní obci Těmice v kraji Vysočina. Popsána je problematika tohoto území a potenciální řešení návrhu územního plánu této obce. Pracuje se zde s odbornou terminologií na základě současně platné legislativy. Cílem je vytvoření podkladu pro návrh územního plánu obce Těmice. Demonstrace problematiky na konkrétním reálném případě by měla sloužit lepší pochopitelnosti a oproštění se od pouhé teorie.

Práce se skládá z části teoretické a praktické. V části teoretické je užitá metoda analýzy literárních zdrojů a následná syntéza vybraných informací pro potřeby této práce. Čerpáno bylo ze zdrojů literárních, které jsou pro tuto práci stěžejní, dále pak ze zdrojů elektronických, mající povětšinou doplňující charakter. Veškeré zdroje užití v této práci jsou uvedeny v seznamu použité literatury. Vlastní práce se opírá především o informace získané z již vydané územně-plánovací dokumentace, užití bylo též řízených rozhovorů s odborníky z oblasti územního plánování. Pro zjištění stavu a možností rozvoje obce Těmice byla použita metoda SWOT analýzy.

3 LITERÁRNÍ REŠERŠE

3.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE A POJMY

3.1.1 Základní charakteristika a současné trendy v oblasti péče o území

Územní plánování je definováno jako činnost, která komplexně řeší funkční využití území, stanovuje zásady jeho organizace a věcně a časově koordinuje výstavbu

a jiné činnosti území ovlivňující.¹ Základním cílem územního plánování je vytváření podmínek, které pomohou zabezpečit trvalý soulad hodnot v území, čímž jsou míněny především hodnoty přírodní, civilizační a kulturní.²

Současným trendem v našich středoevropských poměrech je propojování urbanistických funkcí v rámci území (tzv. *zásada smíšeného využití*) tak, aby byly zabezpečeny lidské potřeby a přitom se omezily náklady na cestování, spojené se spotřebou energie a negativními dopady na životní prostředí. Existují však území, kde je stále žádoucí striktní oddělení od jinak využívaných území. Jsou to například oblasti těžby nerostů, hutní výroby, těžkého strojírenství aj.³ Tento pozitivní trend tedy ztraktivňuje obec především pro trvalé obyvatele, protože zaručuje existenci občanské vybavenosti na úrovni odpovídající velikosti a potřebám obce. Pakliže v obci není například umístěna škola (z důvodu nedostatku žáků aj.), je vhodné zprostředkovat služby zabezpečující transport dětí do místa školní docházky. Tím se jednak ztraktivní obec pro potenciální obyvatele (mladé rodiny s dětmi), a jednak se eliminují negativní vlivy na okolní krajinu i finanční a časové náklady spojené s odvozem dětí do škol samotnými rodiči.

Lidstvo stále intenzivněji využívá přírodní zdroje, čímž mění přírodní poměry v krajině. Cílem jeho hospodářského působení je snaha maximalizovat zisk a minimalizovat náklady. Zvláště v dřívějších dobách se tak dělo zcela bez ohledu na okolní krajinu a životní prostředí. V momentu, kdy začala lidská činnost ohrožovat člověka samotného, začaly se formovat první normy pro zohlednění přirozené krajinné funkce v rámci působení člověka. Dnes je tedy dalším současným trendem tzv. *trvale udržitelný rozvoj*, který definoval Evropský parlament v roce 2000 takto: „Udržitelný rozvoj znamená zlepšování životní úrovně a blahobytu lidí v mezích kapacity ekosystémů při zachování přírodních hodnot a biologické rozmanitosti pro současné a příští generace.“⁴ V důsledku jde tedy o snahu vyváženě rozvíjet sociální, ekonomický a environmentální aspekt lidského působení. Územní plánování je v tomto směru velmi přínosné právě proto, že umožňuje usměrňovat a popř. omezovat budoucí rozvoj území. Zásadní význam tkví v tom, že lze tímto způsobem zamezit necitlivým a mnohdy

¹ TUNKA, M. *Základní principy územního plánování v právním předpisu. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování.* Praha, 2006, s. 10-11.

² TUNKA, M. *Základní principy územního plánování v právním předpisu. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování.* Praha, 2006, s. 10.

³ TUNKA, M. *Základní principy územního plánování v právním předpisu. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování.* Praha, 2006, s. 14.

⁴ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Udržitelný rozvoj území.* Brno, 2002, s. 23.

nevratným zásahům do krajiny. To, co územní plán stanoví (funkční a prostorové využití území, limity, regulativy aj.), je nutné dodržet. Pakliže bude kdokoli chtít realizovat nějakou činnost, která je v rozporu s územním plánem, bude nutné územní plán změnit. Proces změny ovšem podléhá souhlasu mnoha subjektů, které se starají o to, aby k nějakým necitlivým zásahům nedošlo. V neposlední řadě je to právě obec a její zastupitelstvo, kdo má v tomto ohledu první a poslední slovo.

Dalším významným trendem je v současné době *mezinárodní spolupráce* v oblasti péče o území. Vznikla především právě z důvodu neblahých dopadů lidské činnosti na životní prostředí. Tuto problematiku nelze řešit na regionální úrovni kvůli propojenosti přírodních procesů na celé planetě. Jako první společný krok lze označit založení Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) z roku 1960.⁵ V současné době se na mezinárodní úrovni (převážně v rámci EU) v oblasti územního plánování a péče o území realizují tyto aktivity: budování trans-evropských sítí, čerpání financí ze strukturálních fondů, společná zemědělská politika, politika v oblasti životního prostředí, půjčky evropské investiční banky aj.⁶ V rámci Evropy bylo také území rozčleněno na devět typů regionů. Jsou jimi: kulturní krajiny, urbanizované oblasti, venkovské oblasti, hory, pobřežní a ostrovní regiony, eurokoridory, záplavové roviny a zavodněné louky, nadbytečné vojenské oblasti a hraniční regiony.⁷ Cílem společné evropské politiky je především konkurenceschopnost, vyrovnaný rozvoj a soudržnost regionů, efektivita lidského působení, ochrana životního prostředí a přírodního a kulturního dědictví a v neposlední řadě integrace regionů do celoevropského systému.⁸ V praxi je však funkční plánování v území při státní hranici zatím mnohdy problematické. Při kontaktu ploch rozdělených státní hranicí bývá často upřednostňováno řešení v zájmu obce jednoho či druhého státu, místo aby se na území pohlíželo komplexně podle jeho regionálního funkčního potenciálu. Ačkoli je dnes již hranice v rámci Evropské unie pouze teoretická, stále působí v oblasti územního plánování jako negativní faktor. Příkladem může být častý problém v návaznosti technické infrastruktury, kterou existence mezinárodního prvku značně komplikuje.

⁵ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Udržitelný rozvoj území*. Brno, 2002, s. 8.

⁶ TUNKA, M. *Evropské souvislosti územního plánování. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování*. Praha, 2006, s. 6-7.

⁷ TUNKA, M. *Evropské souvislosti územního plánování. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování*. Praha, 2006, s. 7.

⁸ TUNKA, M. *Evropské souvislosti územního plánování. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování*. Praha, 2006, s. 8.

Pro samotné obce je mezinárodní spolupráce důležitá především kvůli možnostem zisku finančních dotací. V tomto směru je územní plán velice důležitý, protože většina dotačních programů má v podmínkách poskytnutí dotace už schválený územní plán. Vzhledem k velikosti rozpočtů obcí je možnost zisku finančních prostředků od vyšších správních jednotek (kraj, stát, EU) zcela zásadní. Mezinárodní spolupráce je v oblasti územního plánování pozitivním projevem, který by se měl stále zefektivňovat. Cílem státních orgánů i mezinárodních organizací není ztěžovat práci nižším správním jednotkám, ale vytyčit jim směr, kudy se ubírat tak, aby jim svěřené území zůstalo zachovalé i pro generace příští. Důležité je nebrat tyto orgány či organizace jako nepřátele, ale spíše jako pomocníky v hledání cest pro jejich obce a příslušná území.

3.1.2 Subjekty účastníci se procesu pořizování územního plánu

Pořizovatelem územního plánu obce (ÚPO) jsou orgány územního plánování, tj. obec nebo vyšší správní jednotka, popř. Ministerstvo pro místní rozvoj.⁹ Podnět k pořízení ÚPO může dát jak obec samotná, tak orgán veřejné správy, občan obce nebo fyzická, popř. právnická osoba, která má určitá práva k pozemku nebo stavbě na území obce, takový subjekt je potom *navrhovatel*.¹⁰ (Návrh na pořízení ÚPO upravuje §46 stavebního zákona.)¹¹ Pořizovatel zadává práci na ÚPO *zpracovateli* (zhotoviteli), kterým je osoba k této činnosti oprávněná. (Kvalifikační požadavky upravuje §24 stavebního zákona.)¹² Dalšími subjekty územně plánovací činnosti jsou *odborníci*, se kterými zpracovatel spolupracuje (vodohospodáři, energetici, ekologové atd.), a tvoří tak se zpracovatelem autorský tým.¹³ Nemálo významnými subjekty jsou tzv. *dotčené orgány státní správy* (DOSS). Ty hájí státní zájmy prostřednictvím různých oborů. Představiteli jsou např. odbor životního prostředí, odbor dopravy, hygienická stanice a další.¹⁴ DOSS hrají podstatnou roli při pořizování ÚPO, jelikož se musí k projednávanému materiálu vyjádřit. DOSS tak touto formou zastupují veřejný zájem a měly by se vyjadřovat jen k bodům, které náleží jejich kompetencím. Subjekty územního plánování jsou také *občané* na území žijící a *vlastníci* pozemků a staveb v řešeném území. Ti mají v první řadě právo na informace, taktéž i právo do procesu

⁹ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 57.

¹⁰ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 54-55.

¹¹ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 55.

¹² BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 40.

¹³ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 58.

¹⁴ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 59.

zasahovat prostřednictvím připomínek (námitek) ve stanovených lhůtách.¹⁵ Speciálním druhem vlastníků jsou *správci inženýrských sítí* (České dráhy, energetická nebo teplotárenská společnost aj.).¹⁶ Veřejnost si také může zvolit svého *zmocněného zástupce*, jakožto další subjekt územního plánování, podle §23 stavebního zákona.¹⁷ Mezi subjekty lze zahrnout také *sousední obce*, širokou *veřejnost* mající v území určité zájmy nebo *investory*.¹⁸

Speciálním subjektem může být tzv. *Rada obcí*, která projednává územně analytické podklady a hodnotí vlivy územních plánů na trvale udržitelný rozvoj. Podrobně tuto problematiku upravuje §9 SZ.¹⁹ Novinkou ve stavebním zákoně je také ustanovení, že orgánem územního plánování ve speciálních oblastech (vojenský újezd aj.) není stavební úřad, nýbrž *jiný orgán* stanovený v §16 stavebního zákona.²⁰

3.1.3 Nástroje územního plánování

Mezi nástroje územního plánování patří územně plánovací podklady a územně plánovací dokumentace.²¹

Územně plánovací podklady zahrnují územně analytické podklady a územní studie (navrhují možná řešení konkrétních problémů).²² Územně analytické podklady (UAP) vyhodnocují stav daného území, určují problémy k řešení v územně plánovací dokumentaci (UPD), zabývají se územím ve vztahu k životnímu prostředí, veřejným zájmům, udržitelnému rozvoji území aj.²³ Komplexně jsou územně analytické podklady především podkladem pro pořizování územně plánovací dokumentace. Podrobně UAP řeší §25 - §30 stavebního zákona.²⁴ Proces pořizení UAP začíná shromažďováním podkladů, následuje jejich rozbor, většinou pomocí SWOT analýzy, projednání UAP hlavně z hlediska udržitelného rozvoje, následuje uložení a zveřejnění UAP.²⁵

¹⁵ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 59-60.

¹⁶ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 60.

¹⁷ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 39-40.

¹⁸ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 58.

¹⁹ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 28.

²⁰ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 32-33.

²¹ JIHOČESKÝ KRAJ. *Územní plánování*. [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný z WWW: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=345&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=345&par[lang]=CS)>.

²² tamtéž

²³ tamtéž

²⁴ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 41-44.

²⁵ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Základní schéma postupu při pořizování územně-analytických podklad*. [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl_12.html>.

Posledním krokem je průběžná aktualizace UAP na základě nových údajů o území a úplná aktualizace probíhající každé dva roky.²⁶

Územně plánovací dokumentace obsahuje závaznou část, která je vyhlášována obecně závaznou vyhláškou obce nebo kraje, nebo sdělením Ministerstva pro místní rozvoj ve Sbírce zákonů.²⁷ Změny prováděné v závazné části se nazývají změny územně plánovací dokumentace.²⁸

Druhou složkou UPD je tzv. směrná část, která je chápána jako vnitřní činnost pořizovatele UPD a její funkce je především napomáhat interpretaci UPD.²⁹ Změny v této části UPD se nazývají úpravy územně plánovací dokumentace.³⁰ UPD nelze chápat jako povolení k provedení změn v území ani jako projekt.³¹

Pro zpracování UPD jsou důležité tyto informace: demografické, sociální a ekonomické údaje (počet obyvatel, domů, bytů, zaměstnanost aj.), sídelní struktura a vztahy jednotlivých sídel (velikost, atraktivita, dopravní cesty, pracovní příležitosti, kvalita prostředí aj.), informace o životním prostředí (půda, voda, ovzduší, eroze, lesy, záplavová území, emise aj.), ochraně přírody (národní parky, CHKO, přírodní rezervace aj.), geologii (poddolovaná území, hladiny spodních vod, možnosti sesuvu aj.), informace týkající se hygieny prostředí (hluk, radon aj.), kulturních památek a dědictví, občanské, dopravní a technické vybavenosti (sítě, rozvodny aj.), informace o nakládání s odpady a o civilní ochraně.³² Rozlišují se tři základní typy UPD: zásady územního rozvoje (dříve územní plán velkého územního celku), územní plán obce a regulační plán. Tato práce se zabývá výhradně územním plánem obce.

²⁶ MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Základní schéma postupu při pořizování územně-analytických podklad.* [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl_12.html>.

²⁷ TUNKA, M. *Obsah územněplánovací dokumentace. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování.* Praha, 2006, s. 19.

²⁸ tamtéž

²⁹ tamtéž

³⁰ tamtéž

³¹ tamtéž

³² TUNKA, M. *Základní principy územního plánování v právním předpisu. Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování.* Praha, 2006, s. 16-17.

3.2 PROCES POŘÍZENÍ ÚZEMNÍHO PLÁNU

3.2.1 Návrh na pořízení územního plánu

Prvním krokem je podání *návrhu na usnesení zastupitelstva o pořízení ÚPO*. Tento návrh schvaluje zastupitelstvo obce a výsledek svého jednání sděluje jak navrhovateli, tak úřadu územního plánování.³³ Nutné je dodržet administrativní postup daný zákonem, který stanoví, jak se občané o důvodech pořízení ÚPO dovědí (místní vyhláškou), jak se navrhovaný výstup jednotlivých fází zveřejní (např. vystavením na obecním úřadě), nutné je též vymezení lhůt zveřejnění dokumentů a lhůt pro podání připomínek a námitek občanů nebo DOSS.³⁴ Následují fáze vypracování zadání, konceptu a návrhu územního plánu, přičemž nedílnou součástí každého kroku musí být jeho odůvodnění.

3.2.2 Zadání územního plánu

V zadání územního plánu, které vypracovává pořizovatel ve spolupráci s určeným zastupitelem, se vymezuje řešené území a stanovují se hlavní cíle a požadavky na ÚPO.³⁵ Zadání je tudíž souborem informací o hodnotách, záměrech, limitech a střetech v území. Doplnění grafickým vyobrazením těchto složek není povinné, avšak je velmi vhodné pro lepší pochopení souvislostí v území. V zadání je možné uvést různé alternativy v řešení, v návrhu územního plánu toto již možné není.³⁶ Pořizovatel návrh zasílá dotčeným orgánům, sousedním obcím a krajskému úřadu.³⁷ Na základě požadavků se návrh zadání upraví a předloží ke schválení zastupitelstvu.³⁸ S vypracováním zadání ÚPO může pořizovateli pomoci i zpracovatel, taktéž může pomoci vyhotovit rozbory a průzkumy, jakožto podklady k zadání územního plánu. Podrobně obsah zadání územního plánu vymezuje příloha č. 6 k vyhlášce č. 500/2006 Sb.³⁹ Zadání je také fází, která stanoví, zda bude vypracován koncept či nikoli.

³³ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 55.

³⁴ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 59.

³⁵ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 56.

³⁶ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 70-71.

³⁷ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 56.

³⁸ tamtéž

³⁹ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 423.

3.2.3 Koncept územního plánu

Vypracování konceptu je fází, od které může být upuštěno v případě, že pro řešené území existuje vypracovaná územní studie.⁴⁰ Nelze tak ale učinit, pokud je požadavek na jeho zpracování uplatněn v zadání ÚPO. Cílem konceptu, který vyhotovuje zpracovatel, je ověřit výhody a nevýhody jednotlivých alternativ řešení, které vyústily ze zadání ÚPO, a to s ohledem na preference dotčených subjektů. Následně se koncept projednává na veřejném projednání.⁴¹ Na základě výsledků jednání pořizovatel zpracuje *návrh pokynů pro zpracování návrhu územního plánu*, čímž tato etapa ústí do další fáze územně plánovacího procesu.

3.2.4 Návrh územního plánu

Na základě schváleného zadání územního plánu nebo schválených pokynů pro zpracování návrhu územního plánu se přistupuje ke zpracování návrhu územního plánu zpracovatelem.⁴² Návrh již obsahuje jasná řešení, alternativy jsou nepřípustné. O návrhu se též veřejně jedná. Schválení opět nesmí být v rozporu s vyjádřením všech dotčených orgánů a institucí.⁴³ Posledním krokem je posouzení návrhu územního plánu krajským úřadem, a to z hlediska širších územních vztahů, souladu s nadřazenou územně plánovací dokumentací a politikou územního rozvoje.⁴⁴ Pokud se krajský úřad do 30 dnů nevyjádří nebo se vyjádří souhlasně, je možné zahájit řízení o územním plánu.⁴⁵

3.2.5 Řízení o územním plánu a jeho vydání

Návrh územního plánu se veřejně projednává. K účasti jsou přizvány všechny dotčené orgány i sousední obce.⁴⁶ Nakonec pořizovatel spolu s určeným zastupitelem zpracuje návrh rozhodnutí o námitkách uplatněných ke konceptu i návrhu územního plánu a odůvodnění návrhu územního plánu, které předkládá zastupitelstvu ke schválení.⁴⁷

⁴⁰ MAIER, K. *Územní plánování*. Praha, 2000, s. 71.

⁴¹ HASÍK, O. *Územní plánování pro rozsah studia jednoho ročníku*. Ostrava, 2003, s. 36.

⁴² BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 58.

⁴³ tamtéž

⁴⁴ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 59.

⁴⁵ tamtéž

⁴⁶ tamtéž

⁴⁷ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 59-61.

3.2.6 Další povinnosti spojené s vydáním územního plánu

Obec je povinna udržovat územní plán v souladu s nadřazenou územně plánovací dokumentací, tzn. i s dokumentací vydanou později než ÚPO.⁴⁸ Dále je pořizovatel povinen předložit zastupitelstvu do čtyř let po vydání a potom pravidelně minimálně jednou za čtyři roky zprávu o uplatňování územního plánu v minulém období.⁴⁹ V poslední řadě pořizovatel zajistí vyhotovení územního plánu.⁵⁰ Konkrétněji a přehledněji jsou povinnosti pořizovatele a stanovené lhůty uvedeny v příloze I.⁵¹ Tato příloha se týká nejčastějšího případu při pořizování ÚPO, tj., že pořizovatelem územního plánu je přímo obec, jejíž katastrální území je v řešení. Tabulka je sestavena podle současně platné legislativy. Je nutné dbát možných pozdějších změn ve znění zákona.

3.3 FINANCOVÁNÍ NÁKLADŮ NA POŘÍZENÍ ÚPO

Věc, která je naprosto prioritní, je otázka financování územního plánu. Pro samotnou obec je pořízení ÚPO mnohdy nedostupné, a to z důvodu malého objemu obecních rozpočtů. Obci nezbyvá než na územní plán dlouhou dobu šetřit nebo využít prostředků nadřazených subjektů. Kraje často vypisují dotační programy, je zapotřebí se o tyto možnosti financování zajímat, protože jsou pro obec jednoznačně nejvýhodnější. Nutné je splňovat požadavky krajů (např. počet obyvatel, schválené zadání územního plánu aj.), především však hlídat a dodržovat stanovené lhůty. Získat finance z evropských fondů je podstatně složitější, většinou projekty pro získání prostředků z EU zpracovávají vyšší správní celky (kraje).

Z hlediska legislativní úpravy České republiky hradí náklady na zpracování územního plánu obec, avšak pokud jsou příčinou pořízení ÚPO zásady územního rozvoje (tzn., že impuls k pořízení ÚPO dala vyšší správní jednotka – krajský úřad), hradí náklady kraj.⁵² Náklady na projednání hradí pořizovatel a náklady na mapové podklady hradí obec, pokud se nedohodnou jinak.⁵³ Oddělení pojmů pořizovatel a obec

⁴⁸ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 61.

⁴⁹ tamtéž

⁵⁰ tamtéž

⁵¹ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha I*. České Budějovice, 2009. s. 56-57.

⁵² BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 55.

⁵³ tamtéž

je v legislativě z toho důvodu, že pořizovatelem územního plánu obce může být jiný veřejný subjekt než obec, jejíž území je v řešení (viz. kapitola Subjekty účastníci se procesu pořizování územního plánu).

3.4 SÍDLO

Každé město či obec, které územní plán řeší, lze nazvat sídlem. Sídllo je jakousi prostorovou jednotkou, která zastává velké množství funkcí a má určitou fyzickou podobu. Cílem územního plánování je zajistit vyváženost těchto funkcí z hlediska možností a potřeb a podobu sídla upravit do takové formy, která je přijatelná pro jeho obyvatele i dotčené subjekty a která též koresponduje s platnou legislativou.

3.4.1 Historický kontext

Většina sídel na našem území má své kořeny hluboko v historii, je proto třeba dívat se na ně také z této perspektivy. Osídlení naší krajiny sahá již do mladší doby kamenné (před 5000 – 6000 lety).⁵⁴ Pro vývoj českých sídel je významný příchod slovanských kmenů (5. a 6. století), které začaly zakládat tzv. rodové dvorce.⁵⁵ Půdorysný tvar slovanských vesnic býval dvojího druhu. Prvním byl *návesní typ*, který představoval radiální soustředění staveb okolo určitého centrálního prostoru.⁵⁶ Druhým typem byla tzv. *ulicovka*, která představovala liniové osídlení podél cest.⁵⁷ Tyto struktury zástavby se mnohdy staly základem pro pozdější sídelní uspořádání obcí a jsou patrné i v současnosti.

Významným obdobím, v němž se již uplatňoval feudální řád, byl středověk.⁵⁸ Osídlení bylo v této době vázáno na feudální sídllo (hradiště, tvrz, hrad), a to proto, že na půdě, která byla ve vlastnictví feudálního pána, pracovali nevolníci.⁵⁹ Na našem území bylo rozhodující 13. století, kdy v Českém království docházelo k mnohačetné výstavbě sídel navazujících na centra Přemyslovské říše, na slovanská hradiště.⁶⁰ Tato středověká sídla měla organicky rostlé půdorysy, což však neznamená, že jejich

⁵⁴ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 3.

⁵⁵ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 4.

⁵⁶ tamtéž

⁵⁷ tamtéž

⁵⁸ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 6.

⁵⁹ tamtéž

⁶⁰ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 101-102.

výstavba byla zcela nahodilá.⁶¹ Tehdejší umístění obcí či měst podmiňovaly nejrůznější přírodní i kulturní aspekty jako například vhodné brody, soutoky řek, horské průsmyky, výskyt přírodního bohatství, poloha obchodních cest, vojenské a strategické záměry a další.⁶² Výstavba jednotlivých budov a utváření jádrových oblastí se realizovalo v první řadě na základě účelovosti. Příkladem může být umístění kostelů. To, že byly stavěny na kopcích či návrších nebylo pouze z estetického důvodu, tehdejší stavitelé tím zajišťovali též dostatečnou hloubku hladiny spodní vody, vhodnou půdu, dobrou viditelnost objektu nebo slyšitelnost jeho zvonů.⁶³ V období 13. století lze také zaznamenat nový typ nově zakládaných vesnic. V této době docházelo k povolávání německých či vlámských kolonizátorů, kteří zakládali tzv. *lánové vsi*.⁶⁴ Jednalo se o zástavbu bez návsi, jejíž podélnou osu tvořila cesta.⁶⁵ Rozloha pozemků, které navazovaly na jednotlivá obydlí byla označována jako lán (5 – 14 ha).⁶⁶ Základním prvkem středověkého sídla byl dům s hospodářskými objekty. Ve větších sídlech se stavěly již zmíněné kostely obklopené hřbitovy, radnice, kláštery, školy nebo špitály.⁶⁷ Sídlu se organicky rozrůstalo, vždy tak, aby byl zachován co možná nejkratší obvod hradeb.⁶⁸ Za vlády krále Václava I. (doba vlády 1230 – 1253) byl vytvořen nový typ sídel s pravidelnou půdorysnou strukturou, který byl využíván v nově zakládaných městech horních (Stříbro, Jihlava).⁶⁹ Největší přínos v zakládání měst na našem území je však připisován králi Přemyslu Otakarovi II. (doba vlády 1253 – 1278), jenž založil na 33 českých měst (České Budějovice, Český Krumlov aj.), přičemž si byl vědom širších souvislostí na regionální úrovni.⁷⁰

Po ústupu středověkého slohu gotického se díky kontaktu s Itálií a zámožnosti obyvatel i na našem území začaly objevovat prvky renesanční. První takovou stavbou u nás byla Královská zahrada s Letohrádkem královny Anny v Praze, kterou nechal vybudovat Ferdinand I. habsburský (1503 – 1564)⁷¹ pro svou choť Annu Jagelonskou v roce 1538.⁷² Cílem této epochy v architektuře a urbanismu bylo dosáhnout většího

⁶¹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 90.

⁶² HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 90-91.

⁶³ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 93.

⁶⁴ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny.* Praha, 2006, s. 7.

⁶⁵ tamtéž

⁶⁶ tamtéž

⁶⁷ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 92-93.

⁶⁸ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 92.

⁶⁹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 104.

⁷⁰ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 104-105.

⁷¹ PANOVNÍCI.CZ. *Ferdinand I. Habsburský.* [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný

z WWW: <<http://www.panovnici.cz/ferdinand-i-habsbursky>>.

⁷² HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl.* Praha, 2002, s. 144.

komfortu, který středověké stavby neumožňovaly. Docházelo proto k přestavbám a zdobení původních středověkých domů uplatňující se především v bohatnoucích poddanských městech.⁷³ Nejvýrazněji je toto „porenesanštění“ patrné v Pardubicích, Moravské Třebové nebo v Novém Městě nad Metují.⁷⁴ Hlavním přínosem období renesance bylo započatí chápání sídla jako celku a provázanosti jednotlivých prvků (ulic, budov, náměstí). Typickým jevem této doby je geometrická pravidelnost řešených objektů i prostorů.⁷⁵

I menší venkovská sídla se rozrůstala, a to především z důvodu populačního nárůstu venkovských obyvatel.⁷⁶ Vesnice se rozšiřovaly podél stávajících i nových cest, návesní prostory byly zastavovány buď novými chalupami nebo výměnkářskými domky, které sloužily nejstarší generaci.⁷⁷

V navazující éře barokní (17. – 18. století) docházelo k přestavbám jak světských, tak i církevních budov. Vznikaly nové dominanty centrálních prostorů, morové a mariánské sloupy nebo kašny.⁷⁸ V období baroka lze také poprvé sledovat velmi významné tendence, a to zapojení krajiny do struktury sídla. Zakládala se poutní místa, křížové cesty, boží muka a další, na mostech nebo v alejích se začaly umísťovat sochy světců.⁷⁹ Baroko začalo dbát na emocionální působení staveb a prostorů, což dokládá např. zakončování pohledových os, prostorové působení na okolí, dynamičnost, užití stupňování dojmů aj.⁸⁰ Speciálním střípkem barokní mozaiky je naše „české baroko“, které se od světového liší tím, že barokní prvky začleňovalo do původní architektonické a urbanistické struktury, čímž došlo k velkému výrazovému obohacení.⁸¹ Zvláště pro venkovské obyvatelstvo byla zásadní doba vlády císařovny Marie Terezie (1717 - 1780)⁸² a jejího nástupce Josefa II. (1741 – 1790)⁸³, která přinesla řadu změn a inovací, jež zefektivnily využívání zemědělské půdy. V této době

PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA. *Památky. Letohrádek královny Anny*. [online]. [cit. 10. června 2009]. Dostupný z WWW:

<http://www.pis.cz/cz/praha/pamatky/letohradek_kralovny_anny>.

⁷³ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 145.

⁷⁴ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 145-146.

⁷⁵ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 147.

⁷⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 13.

⁷⁷ tamtéž

⁷⁸ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 181.

⁷⁹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 182.

⁸⁰ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 182, 186.

⁸¹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. Praha, 2002, s. 182.

⁸² ZACHOVÁ, M. *Marie Terezie*. [online]. [cit. 10. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.panovnici.cz/marie-terezie>>.

⁸³ PANOVNÍCI.CZ. *Josef II.* [online]. [cit. 10. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.panovnici.cz/josef-ii>>.

docházelo k rozdělování půdy dříve náležící panským velkostatkům mezi poddané, což zapříčinilo další rozmnožení rolnického stavu.⁸⁴ Vesnické obyvatelstvo bylo zbaveno robotních povinností a byla též stanovena minimální rozloha orné půdy náležící jednomu statku. Již v této době fungovala například i protipožární opatření, spočívající ve výstavbě stodol až na konci zahrad nebo ve stavění zvoníc, které mohly na případný požár včas upozornit.⁸⁵ V 18. století se také začalo se střídáním druhů plodin pěstovaných na jednom místě, což znamenalo nepřetržité využívání orné půdy.⁸⁶ Hospodářská zvířata se začala celoročně ustájovat a jimi produkováný hnůj začal být používán jako kvalitní hnojivo.⁸⁷ Novinkou tehdejší doby bylo také obměňování původní druhové skladby lesů smrkovými a borovicovými monokulturami.⁸⁸ Negativní dopady takového počínání můžeme sledovat ještě v dnešní době.

Než bude pojednáno o novodobých tendencích v 19. a 20. století, je třeba shrnout výše uvedené údaje a vztáhnout je k situaci v dnešní době. I z velmi stručného náčrtu historického vývoje vyplývá, že nám předci zanechali velké architektonické a urbanistické dědictví. Je proto třeba s ním patřičně naložit. I když dnešní doba skýtá množství nových možností, moderních materiálů a technologií, je nutné si uvědomit, že obraz naší české krajiny, našich obcí a měst, je dílem našich předků a je nutné do něj zasahovat s citem a povědomím o důvodech právě takového stavu. Toto historické bohatství je třeba zachovat, chránit a rozvíjet tak, abychom uspokojili naše dnešní náročné potřeby, přesto aby však sídlo a krajina, do níž je vsazené, zůstalo neponičené necitlivými architektonickými a urbanistickými zásahy i pro generace příští v souladu s trendem trvale udržitelného rozvoje. Toho lze dosáhnout především znalostí a úctou k výtvorům našich předků.

V období 19. a posléze i 20. století na našem území docházelo k nárůstu městského a úbytku venkovského obyvatelstva, rozšiřovaly se plochy vyžívané pro zemědělství, začalo se s výstavbou nových druhů staveb pro průmysl (cukrovary, škrobárny, sušárny brambor atd.), byla založena téměř celá naše železniční síť.⁸⁹ Tyto fenomény významně zasáhly do obrazu utvářející se krajiny a sídel. Na úrovni menších sídel lze rozeznat následující návesní typy: čockovitá náves, ves z rozptýlených dvorců, malá okrouhlice, velká okrouhlice se zastavěnou návší, široká ulicovka či návesní typ

⁸⁴ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 15.

⁸⁵ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 15, 20.

⁸⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 16.

⁸⁷ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 17.

⁸⁸ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 20.

⁸⁹ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 27-36.

s paralelní ulicí a protékajícím potokem.⁹⁰ Ilustrace těchto návesních typů jsou uvedeny v příloze II.⁹¹ Na konci 19. století začíná být patrný zájem o lidovou architekturu.⁹² Na našem území existuje spousta oblastí s charakteristickou zástavbou, které je zapotřebí chránit a zachovat v původní podobě, aby z nich nevznikla anonymní místa bez vlastní historie. Ukázky lidové architektury jsou znázorněny v příloze III.⁹³ Tento trend velmi zkomplikovalo válečné a poválečné období. Nejhorší situace panovala v pohraničních pásmech, kde se válčilo a po válce zde docházelo k vysídlování německého obyvatelstva.⁹⁴ Zdejší obce zůstávaly zničené a opuštěné a pomalu je osídlovalo české obyvatelstvo z vnitrozemí. Oblast, kterou postihlo vysídlování, je znázorněna v příloze IV.⁹⁵ Zanedlouho po Druhé světové válce se objevil trend kolektivizace zemědělství a sdružování obcí (1950 – 1989).⁹⁶ Zakládala se první jednotná zemědělská družstva (JZD) a státní statky (ČSSS), soukromé vlastnictví bylo zrušeno a nahrazeno vlastnictvím státním či družstevním.⁹⁷ Rozvoj byl podporován pouze v tzv. střediskových obcích, což znamenalo oslabení tehdejších menších sídel. Z pohledu současné doby tento trend ovšem nesl jedno významné pozitivum – tehdejší nedotované a nepodporované obce se zachovaly v původním obraze a nejsou natolik poškozeny nevhodnými stavbami a rozvojem průmyslu a zemědělství. Obecně lze negativa kolektivizace shrnout následovně: zemědělská doprava narušovala obytná prostředí, produkovala hluk, prach a zápach, objevovaly se vysoké vícepatrové stavby a netradiční tvary, které narušovaly tehdejší malebnost obcí, zvětšovala se pole, čímž docházelo k zániku polních cest a rozorávání mezí s rozptýlenou zelení, což zapříčinilo zánik až 150 rostlinných a živočišných druhů.⁹⁸ Se zánikem mezí byl spjat problém nově vznikající eroze, docházelo ke splachům nejúrodnějších vrstev půd do vodních toků.⁹⁹ Vodoteče byly také kontaminovány hojně užívanými průmyslovými hnojivy.¹⁰⁰ Vzhledem k rozsáhlé expanzi v oblasti zemědělství a průmyslu, byla v obcích stále

⁹⁰ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 27-28.

⁹¹ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha II.* České Budějovice, 2009. s. 58.

⁹² SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 29.

⁹³ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha III.* České Budějovice, 2009. s. 59-60.

⁹⁴ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 41.

⁹⁵ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha IV.* České Budějovice, 2009. s. 61.

⁹⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 43.

⁹⁷ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 42.

⁹⁸ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 50-53.

⁹⁹ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 53.

¹⁰⁰ tamtéž

nedostatečně zajištěna technická infrastruktura (kanalizace, vodovod, ČOV).¹⁰¹ Významným trendem této novodobé éry, který zasáhl do obrazů jednotlivých sídel, byl také rozvoj chatové výstavby a chalupářství.¹⁰² Tato potřeba odreagování se na venkově byla podnícena trendem bydlení ve městech a tím dlouhodobějším odloučením člověka od přírody.

V novodobé éře 19. a 20. století bylo třeba problém nárůstu počtu městského obyvatelstva řešit na celosvětové úrovni. Z tohoto důvodu vznikaly nové alternativní možnosti osídlení, které se uplatňovaly především za hranicemi naší země, avšak některé prvky lze zaznamenat i na našem území. Prvním typem, charakteristickým pro tuto dobu jsou tzv. *vzorové kolonie*.¹⁰³ Vznikly z důvodu mnohačetné výstavby nových továren za účelem pokrytí potřeb tamějších pracovníků.¹⁰⁴ Tyto kolonie byly umísťovány v těsném sousedství továren, aby se odbouraly problémy a náklady spojené s dopravou. Jiným typem jsou tzv. *lineární města*.¹⁰⁵ Ta se měla budovat podél hlavních dopravních tras, čímž by se eliminovaly problémy s dopravou spojené.¹⁰⁶ Vznikla by tak celistvá liniová zástavba, jejíž osou by byla potřebná dopravní tepna. Třetí významnou alternativou novodobého osídlení je tzv. *zahradní město*.¹⁰⁷ Jednalo se o malé, zelení obklopené sídlo s nízkou zástavbou a v dostatečné vzdálenosti, aby došlo k izolaci od negativních vlivů velkého města.¹⁰⁸ Předmětem této kapitoly není hodnotit výše uvedené alternativní druhy osídlení, pro dnešní dobu je však vhodné vybrat pozitiva těchto řešení a zakomponovat je do funkčního rámce dnešní výstavby. Dnes se setkáváme s trendem tzv. smíšené zástavby, která je vlastně jakýmsi kompromisem mezi těmito alternativními variantami. Obecně bývá menší sídlo alespoň částečně vzdáleno od velkého města, aby byly eliminovány jeho negativní vlivy. Zároveň však musí být napojeno na vhodnou dopravní infrastrukturu, která mu zaručí propojenost a dostupnost. Aby takové sídlo fungovalo, musí v něm být zastoupeny funkce odpovídající množství a potřebám obyvatel (podrobněji v kapitole Vyváženost funkcí). V neposlední řadě je důležité koncipovat sídlo s vyváženým podílem vhodné zeleně, které tuto lokalitu pozvedne a stane se příjemným místem pro život jeho obyvatel.

¹⁰¹ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 55.

¹⁰² SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 56.

¹⁰³ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu 2. díl*. Praha, 2007, s. 255.

¹⁰⁴ tamtéž

¹⁰⁵ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl*. Praha, 2007, s. 258.

¹⁰⁶ tamtéž

¹⁰⁷ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl*. Praha, 2007, s. 260.

¹⁰⁸ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl*. Praha, 2007, s. 261.

Ačkoli se zdá, že novodobá éra, poznamenaná narušováním historických jader měst širokými ulicemi, výstavbou hlučících továren a mnohapatrových činžovních domů, je v architektuře a urbanismu obdobím temna, je nutné též poukázat na pozitiva této doby.¹⁰⁹ Již v 19. století lze ve světě zaznamenat počátky urbanistického zákonodárství, rozvoj veřejné dopravy (tramvaje, autobusy), modernizaci technické infrastruktury (vodovody a kanalizace), zakládání prvních veřejných parků i chráněných území, využití nových materiálů (železobetonové a ocelové konstrukce), nové řešení dopravních cest (podzemní či visuté dráhy, mimoúrovňové křižovatky), ústřední vytápění a koncem 19. století též využití elektřiny.¹¹⁰ Vzhledem ke strnulosti režimu na našem území dochází u nás k některým výše uvedeným pozitivním přínosům o něco později, než za hranicemi naší země.

Základním přínosem 20. století byla komplexnost sídelních plánů. Tyto plány již nezahrnovaly pouze technické údaje a parametry, doplnily je navíc účelové, provozní a estetické aspekty, čímž vznikaly ucelené a o to více funkční návrhy možných řešení.¹¹¹ I u nás si odborníci koncem 20. století začali více uvědomovat negativní dopady předchozích let, což se projevilo v nově vznikající legislativě územního plánování. V roce 1984 vznikly tzv. Zásady a pravidla územního plánování, které ustanovily, že rozvoj jednotlivých lokalit a obcí by měl vycházet z řešení větších územních celků, tak aby bylo území kontinuálně a logicky propojené.¹¹² Dalším pokrokem bylo využívání tak zvaného zónování, to znamená rozdělení lokality podle určitých funkcí (bydlení, občanská vybavenost, zemědělství, rekreace aj.), které je základním pilířem tvorby územních plánů i v dnešní době.¹¹³

Novým prvkem 20. století se stala sídliště.¹¹⁴ Vznikala sídliště obytná, administrativní či obchodní.¹¹⁵ Hlavní vlastností těchto sídlišť bylo částečné a nárazové využívání. Obytná sídliště byla naplněna a užívána koncem dne, kdy se lidé vraceli z práce. Během dne povětšinou zela prázdnotou. Opačnou situaci zažívala sídliště administrativní a obchodní.¹¹⁶ Tento stav výrazně zatěžoval dopravní síť a komplikoval cestování. Východiskem je opět dnešní model smíšeného využití, kterého lze docílit,

¹⁰⁹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 265.

¹¹⁰ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 255-266.

¹¹¹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 313.

¹¹² SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny.* Praha, 2006, s. 56.

¹¹³ tamtéž

¹¹⁴ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 323.

¹¹⁵ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 328.

¹¹⁶ tamtéž

zvýší-li se v obytných sídlištích počet pracovních příležitostí a naopak, obohatí-li se administrativní či obchodní sídliště větší rozmanitostí funkcí.¹¹⁷

Nový problém vnesl do urbanismu systém tržního hospodářství. Urbanistické plány se realizují v zájmu veřejném, proto často narážejí na komplikace iniciované z řad soukromých subjektů. I na problematiku územního plánování lze aplikovat tzv. Paradox obecní pastviny, tzn. teorii využívání veřejného prostoru a působení soukromého subjektu, která zní následovně: „Vesničané pásli na obecní pastvině ovce. Každý měl jednu ovci, až si jeden z nich pořídil druhou ovci, a i tu začal pást na obecní pastvině. Najednou měl dvakrát tolik ovčích sýra a vlny. Když to viděli ostatní, i oni si začali pořizovat další ovce a pást je na obecní pastvině. Nakonec ovce, kterých bylo na obecní pastvině příliš mnoho, všechnu trávu vypásly a pošly hlady. Sledováním momentálního a individuálního ekonomického prospěchu si tak majitelé přivodili obecnou škodu.“¹¹⁸ I tuto problematiku je nutné brát na vědomí a pokoušet se hledat nejlepší možná společná řešení, jejichž základem by měla být dobrá funkční legislativa. Pro 20. století je charakteristický také další významný jev – globální problémy.¹¹⁹ Jsou to problémy, jež vyústily prudkým nárůstem obyvatel na naší planetě, jejich stále agresivnějšími činnostmi, i rozdíly mezi úrovněmi jejich života. Blíže o této problematice pojednává kapitola Trvale udržitelný rozvoj území.

3.4.2 Centrální plochy

Centrální plochy jsou prostory obce, které tvoří především veřejná prostranství a přilehlé objekty. Pakliže jsou tyto prostory urbanisticky významné, označují se jako plochy jádrové. U každé takové plochy lze opět vysledovat prvky historického vývoje. Hlavní centrální prostor, tzn. náměstí nebo náves, mělo za dob svého vzniku zcela jinou funkci, než jakou má dnes.¹²⁰ Dříve byly tyto prostory centry tehdejšího veřejného života. Byla to místa pro tržiště, zdroj vody, scházení občanů a další. Dnes ale většina těchto funkcí probíhá spíše v prostorách vnitřních.¹²¹ Centrální plochy mají své tvary, které nejsou nahodilé, nýbrž mají své odůvodněné zákonitosti. Tvar náměstí a návsi se přizpůsoboval možnostem pohledu na dominantní stavbu. Ulice, které do tohoto prostoru ústily, byly navrženy tak, aby jimi byl možný průhled na tuto dominantu, čímž

¹¹⁷ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 329.

¹¹⁸ MAIER, K., ČTYROKÝ, J. *Ekonomika územního rozvoje.* Praha, 2000, s. 12.

¹¹⁹ HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl.* Praha, 2007, s. 343.

¹²⁰ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad.* Praha, 1995, s. 16.

¹²¹ tamtéž

náměstí (náves) získalo osobitý charakter a emoční působení.¹²² Tento způsob vyústění ulic příčně ke směřům pohledů se v architektuře a urbanismu uplatňoval již od raného středověku, avšak v současnosti (a v nedávné minulosti) se setkáváme především s pravouhlým křížením ulic v každém rohu, které pohled na dominantní budovu většinou znemožňuje.¹²³ Soudobým problémem bývá také velikost centrálních prostorů. Podle dřívějších stavitelů by měly odpovídat parametrům hlavních budov a to podle toho, zda se jedná o budovu štíhlou a vysokou (např. gotický sloh) nebo o budovu orientovanou do šířky a působící spíše robustně (např. barokní sloh).¹²⁴ Podle tohoto rozlišení typů budov by měl být centrální prostor buď hloubkový (kostelní), který má obdélníkový tvar s délkou přiměřeně odpovídající výšce dominantní stavby, nebo šířkový (radniční), kde výšce dominantní stavby odpovídá jeho šíře.¹²⁵ Často vídaná obrovská náměstí jsou jen zdrojem prachu, hluku a dopravních problémů.¹²⁶ V létě zde bývá neúnosné vedro a stavby tvořící obvod náměstí postrádají emoční působení. Náměstí nebo náves také nelze chápat izolovaně od okolní zástavby. Tento prostor by měl mít vztah k budovám, kašnám či pomníkům, které jsou na nich umístěny.¹²⁷ Z historické doby lze rozlišit tzv. náměstí tržní, jimž dominovala radnice a kašna s fontánou a odehrávaly se zde především aktivity obchodní, nebo tzn. náměstí katedrální, jejichž dominantou byla katedrála (kostel) a spadala pod moc církve.¹²⁸ Sochy a pomníky byly dříve umísťovány tak, aby byl maximalizován jejich emotivní účinek, proto lze tyto prvky nalézt při stěnách náměstí s neutrálním pozadím.¹²⁹ Umístění soch nebo památníků uprostřed náměstí (návsí), tak jak je nejčastěji vidáme dnes, degraduje toto estetické a emotivní působení, jelikož se na velkém prostranství zdají malé. Dříve byly stavěny především na klidná místa mimo dopravní provoz,¹³⁰ dnes, vzhledem k turistické atraktivitě, jsou stavěny na centrálních náměstích, nejlépe v jejich středech.

V novodobém urbanismu je žádoucí se výše uvedeným negativním jevům vyhýbat. Je třeba vyvarovat se přílišné pravouhlosti, dostatečně uzavírat centrální prostory, sochy a jiné prvky umísťovat s ohledem na komplexní estetičnost

¹²² SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 32.

¹²³ tamtéž

¹²⁴ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 38.

¹²⁵ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 39.

¹²⁶ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 41.

¹²⁷ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 19.

¹²⁸ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 20-22.

¹²⁹ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 24.

¹³⁰ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 26.

a emocionální působení. Velikost centrálního prostoru a počet, rozsah a vybavení veřejných budov by mělo odpovídat počtu obyvatel a odhadu jejich budoucího nárůstu, charakteru obce či města (průmysl, obchod, zemědělství), reálnému plánu a nákladům, v neposlední řadě také přírodním podmínkám, směrům větrů, osvětlení či vodohospodářským podmínkám.¹³¹ Historické jádro by mělo být zachováno. Nemělo by docházet k necitlivým zásahům, užití netradičních tvarů, materiálů atp. Tomu všemu lze zabránit vhodnými regulačními podmínkami, které stanoví přesné hodnoty pro úpravy, dostavby a jiné novodobé zásahy.¹³² Urbanisticky cenný prostor se vyznačuje ve výkresu hodnot zadání územního plánu a vztahují se na něj opatření daná platným územním plánem.

3.4.3 Vyváženost funkcí

Pro bezproblémové fungování chodu v obci je zapotřebí, aby v ní byly zastoupeny a rovnoměrně vyváženy potřebné funkce. Výše již byl zmíněn vztah sídla k historii a problematika s ním spojená, nyní bude zacíleno na funkční potenciál současné doby. Konkrétní funkční plochy v území stanovuje stavební zákon, který rozlišuje 19 druhů těchto ploch.

Mezi nejčastější patří *plochy pro bydlení*, které zahrnují pozemky rodinných a bytových domů, pozemky související dopravní a technické infrastruktury a pozemky veřejných prostranství.¹³³ Nové objekty určené k bydlení by měly vhodně doplňovat původní zástavbu, aby nebyl narušen její charakter. Jednotlivé části území lze v ÚPO označit jako zastavěné, zastavitelné, nezastavitelné nebo podmíněčně zastavitelné, podle toho, co je v obci urbanisticky a funkčně žádoucí. Pakliže na nevhodném místě už nějaký objekt stojí, je možné zde vyhlásit stavební uzávěru, která sice nezapříčiní odstranění daného objektu, ale znemožní jeho rozšiřování či novou výstavbu na této ploše.¹³⁴ Pro novou zástavbu je vhodné využívat volných proluk v zástavbě původní nebo jí zarovnávat klikaté hranice sídla tak, aby byl tvar půdorysu obce ucelený a aby nebyly ohroženy veřejné zájmy.¹³⁵ U sídel rozvolněného typu, který je typický např. pro horské obce, je nutné určitou míru tohoto stavu zachovat.¹³⁶ Než se rozhodne o výstavbě satelitní, měly by být zváženy možnosti výstavby úzce navazující

¹³¹ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 83-85.

¹³² SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 96.

¹³³ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 448.

¹³⁴ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 97-99.

¹³⁵ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 94.

¹³⁶ tamtéž

na sídlo. Stavění na zelené louce za městem je sice levnější a nejsou tam tak přísné podmínky pro výstavbu, na druhou stranu však vyvstanou komplikace s dopravou, technickou infrastrukturou či s omezeným počtem služeb.¹³⁷ Trend satelitní zástavby také způsobuje jiný negativní jev, a to vyliďňování a umrtvování středů měst a obcí.¹³⁸ Toto vystěhovávání obyvatel a služeb (funkcí) z jádrových území měst bývá označováno pojmem Suburbanizace.¹³⁹ Suburbanizace může mít různé důvody, nejčastěji jde o nevyhovující stav jádrových oblastí pro funkční bydlení či nedostatečnou rozmanitost služeb.¹⁴⁰

Když se plánuje nová obytná výstavba, je zapotřebí dodržet určité obecné urbanistické zásady. Ať už se zvolí jakýkoliv styl staveb, šíře nových parcel by neměla klesnout pod 15 m., přičemž optimální je rozmezí 20 – 25 m.¹⁴¹ Územní plán také vymezí, kolik plochy pozemku má zůstat nezastavěno (min. ¾ pozemku).¹⁴² Při vytváření uliční sítě je vhodné se vyvarovat dlouhým rovným ulicím¹⁴³ a v žádném případě se nesmí zapomínat na vytváření nových veřejných prostorů, bez nichž nemají obyvatelé možnost se setkávat a dochází tak k odcizení se místu svého bydliště, k anonymitě domova.

Další významnou funkční lokalitou jsou *plochy rekreace*. Tyto plochy zahrnují zpravidla pozemky staveb pro rodinnou rekreaci, stejnou funkci však mohou plnit např. i veřejná prostranství, občanské vybavení, veřejná tábořiště, přírodní koupaliště a mnohé další.¹⁴⁴ Důležité je zajistit, aby možnosti rekreačního vyžití odpovídaly počtu, potřebám a zaměření obyvatel.

Mezi základní funkční plochy patří také *plochy výroby a skladování*, například pozemky a zařízení pro těžbu, hutnictví, strojírenství, chemii, skladové areály, pozemky zemědělských staveb a jiné.¹⁴⁵ Tyto produkční plochy se vyznačují určitými negativními dopady na své okolí, jako je zvýšená doprava, produkce prachu a zápachu, hlučnost, nebezpečí úniku škodlivin do ovzduší, vody, půdy atd.¹⁴⁶ Vzhledem k těmto

¹³⁷ KOUCKÝ, R. *Elementární urbanismus*. Praha, 2005, s. 6.

¹³⁸ tamtéž

¹³⁹ ŠILHÁNKOVÁ, V. *Suburbanizace – hrozba fungování malých měst*. Hradec Králové, 2007, s.7.

¹⁴⁰ tamtéž

¹⁴¹ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 110.

¹⁴² tamtéž

¹⁴³ tamtéž

¹⁴⁴ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 448.

¹⁴⁵ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 451.

¹⁴⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 142.

projevům by se měly plochy výroby a skladování umísťovat mimo obytnou výstavbu.¹⁴⁷ Minimální ochranné pásmo mezi těmito funkčními plochami je 50 metrů, avšak každá konkrétní situace by měla být posouzena hygienikem.¹⁴⁸ Vhodné je také izolování výrobních objektů za pomoci vzrostlé zeleně (podrobněji v kapitole Přírodní potenciál sídla).

Plochy přírodní a plochy lesní by měly doplňovat a obklopotvat sídlo v žádoucím objemu. Plochy přírodní zahrnují pozemky národního parku, pozemky v 1. a 2. zóně CHKO, pozemky jinak chráněných a významných lokalit či biocenter atp.¹⁴⁹

Tyto výše uvedené čtyři typy funkčních ploch by měly tvořit základ grafické části územního plánu. Vhodné je vytvářet opravdové funkční plochy, nikoli rozlišovat jednotlivé funkce na úrovni parcel. Tyto čtyři typy, bydlení (v ÚPO znázorněné červenou barvou), příroda (znázorněna zeleně), produkce (modře) a rekreace (žlutě), slouží jako základ pro mnohé funkční podadresáře jako je např. zemědělství (zelenomodrá), obchod (fialová), parky (žlutozelená) a další.¹⁵⁰ Mezi sekundární funkční plochy patří také *plochy občanského vybavení*, jež zahrnují zejména pozemky staveb občanského vybavení pro vzdělání a výchovu, sociální a zdravotní služby, kulturu, veřejnou správu, obchodní prodej a další.¹⁵¹ Do této kategorie lze zahrnout veškeré služby. Poskytováním služeb vzrůstá atraktivita dané obce, zároveň se také vytvářejí pracovní místa. Orientační rozsah občanské vybavenosti v menších obcích je uveden v příloze V.¹⁵² Všechny typy funkčních ploch jsou uvedeny ve Vyhlášce č. 501/2006 Sb.¹⁵³ Při vymezení funkčních ploch v území je třeba uplatňovat vztah k účastníkům a pozdějším uživatelům daného prostoru. Je nutné vědět co je zapotřebí, pro koho a kdy je to potřeba.¹⁵⁴ Základem dobrého ÚPO je tak jednoznačná a „všemi“ přijatelná vize.¹⁵⁵

¹⁴⁷ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 142.

¹⁴⁸ tamtéž

¹⁴⁹ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 452.

¹⁵⁰ KOUCKÝ, R. *Elementární urbanismus*. Praha, 2005, s. 14.

¹⁵¹ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 448-449.

¹⁵² PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha V. České Budějovice, 2009. s. 62.*

¹⁵³ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 448-453.

¹⁵⁴ KOUCKÝ, R. *Elementární urbanismus*. Praha, 2005, s. 11.

¹⁵⁵ tamtéž

3.4.4 Veřejná infrastruktura

Technickou infrastrukturou se rozumí obecní inženýrské sítě. Jedná se o elektrorozvody, vodovody, kanalizace, čističky odpadních vod, plynovody, požární nádrže, stavby a zařízení pro nakládání s odpady aj.¹⁵⁶ Při plánování rozvoje nebo zakládání nové technické infrastruktury urbanista spolupracuje se správci těchto inženýrských sítí, kteří mu poskytnou informace o tom, zda a v jaké míře lze zamýšlené plány realizovat. Veškeré prvky technické infrastruktury musejí být zaznamenány v grafické části ÚPO. V průběhu pořizování ÚPO je nutné polohu a možnosti inženýrských sítí znát a zacházet s nimi jako s potenciály i limity daného území. Při plánování je v území zapotřebí dodržovat vzdálenosti ochranných pásem. Například je nevhodné plánovat obytnou zástavbu pod vedením vysokého napětí. Parcela musí být natolik velká, aby samotná stavba do ochranného pásma nezasahovala. Pro vedení inženýrských sítí platí následující zásady: trasy vedení by měly být pokud možno přímé a spojovat zdroje a cíle v co nejkratších spojnicích, též by měly být přístupné pro opravy a údržbu.¹⁵⁷ Komunikace by mělo vedení křížit pokud možno kolmo, a co nejméně to lze.¹⁵⁸ Vzdálenost technické infrastruktury od budov a jiných staveb by měla odpovídat platné legislativě.¹⁵⁹ Veškeré další informace týkající se umístování vedení a staveb technické infrastruktury mají k dispozici správci inženýrských sítí, s nimiž urbanista při vytváření ÚPO spolupracuje.

Druhou složkou veřejné infrastruktury je infrastruktura dopravní. Do ní podle zákona č. 183/2006 Sb. patří např. stavby pozemních komunikací, železničních drah, vodních cest, letišť atd.¹⁶⁰ Nejčastěji řešená je doprava silniční, přičemž se rozlišují následující typy pozemních komunikací: *dálnice* (minimálně čtyřproudové komunikace s odstavňým pruhem, jež jsou směrově rozdělené a je zde povoleno pouze mimoúrovňové křížení), *rychlostní komunikace* (komunikace směrově rozdělené, s převahou mimoúrovňového křížení), *silnice I. třídy* (mezinárodního nebo celostátního významu), *silnice II. třídy* (využívané pro dopravu mezi kraji či okresy), *silnice III. třídy* mající místní význam, *místní komunikace* využívané pouze pro místní

¹⁵⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 150-155.

¹⁵⁷ HASÍK, O. *Územní plánování pro rozsah studia jednoho ročníku*. Ostrava, 2003, s. 56.

¹⁵⁸ HASÍK, O. *Územní plánování pro rozsah studia jednoho ročníku*. Ostrava, 2003, s. 57.

¹⁵⁹ tamtéž

¹⁶⁰ BÁRTOVÁ, H., RŮŽIČKA, M. *Územní plánování a doprava*. Praha, 2008, s. 79.

spojení a *komunikace účelové* (polní a lesní cesty).¹⁶¹ Při plánování dopravní infrastruktury místního významu by se také nemělo zapomínat na tzv. přidružený dopravní prostor (chodník, doprovodná zeleň, popř. cyklostezka).¹⁶² Konkrétně cyklostezky není vhodné umísťovat v souběhu se silnicemi III. třídy či většími dopravními trasami. V takovém případě je vhodné vést je v samostatném tělese. Cyklistickou dopravu je vhodné podporovat, neboť jde o ekologicky čistý, levný a relativně rychlý způsob přepravy. Na druhou stranu musí být zajištěna bezpečná cyklistická síť komunikací, která bude, zvláště ve větších městech s hustší dopravou, co nejvíce izolovaná od motorové dopravy. Obecně se lze v územním plánování dopravní infrastruktury setkat s následujícími úlohami: odstranění dopravních závad, oddělení pěší a motorové dopravy, návrh komunikací v nově navrženém území pro výstavbu, návrh parkovišť, svedení průjezdné nebo zemědělské dopravy mimo obec, doplnění hlavních polních cest, návrh cyklistických či jezdeckých tras, protihluková opatření či úpravy povrchů v zájmu posílení ekologické stability v obci.¹⁶³ Jak již bylo výše mnohokrát zmíněno, i zde, při plánování dopravní infrastruktury, musí být dodržena úměra mezi potřebami a možnostmi. Mezi hlavní faktory ovlivňující využití území patří hustota obyvatelstva, dostupnost v rámci regionu, místní propojenost, konstrukce komunikací, podmínky pro chodce a cyklisty, kvalita a dostupnost veřejné dopravy nebo např. nabídka parkování.¹⁶⁴

3.4.5 Přírodní potenciál sídla a jeho ochrana

Základním přírodním potenciálem nově vznikajícího nebo už existujícího sídla jsou geomorfologické podmínky v území. Konfigurace terénu podmiňuje jak siluetu obce (města), tak by měla být základem i pro její funkční uspořádání. Zakřivení terénu, existující vodní toky nebo cesty mohou být kupříkladu podnětem pro lomení ulic, které jednak zamezí fádní pravoúhlé jednoduchosti, jednak slouží jako bariéra větru a vytváří tak příjemnější prostředí pro život.¹⁶⁵ Přírodní prvky (zeleň) mají pro sídlo a jeho obyvatele význam hospodářský, klimatický, ekologický, rekreační, vodohospodářský či

¹⁶¹ ŠILHÁNKOVÁ, V., KOUTNÝ, J., ČABLOVÁ, M. *Urbanismus a územní plánování*. Pardubice, 2002, s. 63.

¹⁶² ŠILHÁNKOVÁ, V., KOUTNÝ, J., ČABLOVÁ, M. *Urbanismus a územní plánování*. Pardubice, 2002, s. 64.

¹⁶³ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 155.

¹⁶⁴ BÁRTOVÁ, H., RŮŽIČKA, M. *Územní plánování a doprava*. Praha, 2008, s. 84.

¹⁶⁵ SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. Praha, 1995, s. 85.

estetický.¹⁶⁶ Zvláště ve venkovských prostorech by měl být objem vzrostlé zeleně (stromy a keře) úměrný rozloze výstavby a zemědělské půdy.¹⁶⁷ Navrhování nové zeleně musí odpovídat přírodním podmínkám (mocnost a kvalita půdy, četnost srážek, druhová skladba atd.). U lesních porostů je vhodné navrhnout větší podíl listnáčů, a to z důvodu snadného poškození jehličnatých monokultur.¹⁶⁸ Okraje lesů by měly být pokryty křovinným podrostem, který poskytuje útočiště polní zvěři.¹⁶⁹ Z téhož důvodu je potřeba zachovávat a nově zakládat polní meze. Zeleně může také sloužit jako doprovodný prvek komunikací, který krajinu opticky rozděluje, usměrňuje průhledy nebo slouží jako větrolam.¹⁷⁰ Doprovodná zeleně podél komunikací nesmí omezovat výhled účastníkům dopravního provozu, podél účelových komunikací musí umožnit průjezd zemědělských strojů.¹⁷¹ Uvnitř obce zeleně dotváří okolí budov a doplňuje zástavbu podle její funkce.¹⁷² Pomocí zeleně se dá docílit ucelení hranice obce a návaznosti na okolní krajinu, oddělení výrobních staveb od obytné zástavby nebo dosažení výškové malebnosti. Centrální prostory pozvednou zelené plochy se vzrostlými listnatými stromy, které však musejí odpovídat původní druhové skladbě.¹⁷³ S jejich pomocí lze zdůraznit dominantu (např. kostel), orámovat určitou plochu (např. vodní plochu) nebo opticky přerušit dlouhou linii domů.¹⁷⁴ Důležité je ovšem zachovat možnost pohledu na daný prvek, zeleně musí objekt doplňovat, nikoli bránit pohledu na něj.¹⁷⁵

Potenciál, který lze z přírody využít, je však nutné také chránit. K tomuto účelu slouží tvorba tzv. *územních systémů ekologické stability* (ÚSES). Jde o jakousi klasifikaci území podle jeho ekologické stability. ÚSES rozlišuje pět klasifikačních stupňů, od ploch výrazně nestabilních až po plochy nejstabilnější, mezi něž patří např. mokřady, horské louky a rašeliniště, skály s přirozenými společenstvy aj.¹⁷⁶ Prvky ÚSES jsou *biocentra* a *biokoridory* na lokální nebo regionální úrovni.¹⁷⁷ Biocentra jsou území s určitým přírodním bohatstvím, neumělým společenstvem dřevin,

¹⁶⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 188.

¹⁶⁷ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 189.

¹⁶⁸ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 190.

¹⁶⁹ tamtéž

¹⁷⁰ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 191-192.

¹⁷¹ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 192.

¹⁷² SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 195.

¹⁷³ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 197.

¹⁷⁴ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 198.

¹⁷⁵ tamtéž

¹⁷⁶ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 202.

¹⁷⁷ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 205-206.

bylin a organismů (mokřad, pravé lesní prostředí, společenstvo skal a vegetace aj.).¹⁷⁸ Každé biocentrum by mělo být napojeno minimálně jedním biokoridorem, který je vlastně spojnicí biocenter umožňující migraci společenstev organismů.¹⁷⁹ Typickými biokoridory jsou přírodní území podél vodních toků, cest, odvodňovacích kanálů aj.¹⁸⁰ ÚSES může být doplněn tzv. *interakčními prvky* (IAP), které jsou rozměrově menší než biocentra nebo biokoridory. Takovým interakčním prvkem může být např. malý rybníček, porostlá mez nebo třeba řídká alej podél komunikace.¹⁸¹ Z hlediska přírodního potenciálu je tedy v územním plánu zapotřebí: zachovat přirozené topografické zvláštnosti terénu, vytvářet a zachovávat drobné životní prostory pro faunu, břehy rybníků a potoků nechat v přírodním stavu (po jedné straně neprůchozí), zachovat staré i přestárle stromy (pokud nejsou nebezpečím pro chodce či motoristy), chránit skupiny stromů a keřů ve veřejných prostorách a na okrajích obcí, stromy navrhovat i do veřejných částí nové zástavby, nezastavovat všechny volné plochy sadů uprostřed obce atd.¹⁸²

Územní plán může také využít tzv. *rekultivace*, s cílem upravit část krajiny postižené určitou devastací (např. vytěžením).¹⁸³ Na základě rekultivace pak mohou vzniknout nové funkční plochy, jako jsou plochy zemědělské, lesní, vodní, rekreační, území pro zvěř či ekologicky stabilní části krajiny.¹⁸⁴

Životní prostředí je v dnešní době chráněno také pomocí procesů EIA a SEA. EIA (Environmental Impact Assessment) je procesem posuzování vlivů záměrů na životní prostředí, v němž jsou hodnoceny předpokládané vlivy na veřejné zdraví a na životní prostředí, zahrnující vlivy na živočichy, rostliny, ekosystémy, půdu, horninové prostředí, vodu, ovzduší, klima, krajinu, přírodní zdroje, hmotný majetek a kulturní památky.¹⁸⁵ Prostřednictvím procesu EIA hodnotí nezávislí odborníci projekt konkrétní navrhované stavby.¹⁸⁶ Realizaci EIA si mohou vyžádat některé dotčené orgány státní správy před proběhnutím územního řízení na umístění dané stavby, pro určité stavby je však vypracování EIA podmínkou (těžba, elektrárny, dálkové plynovody, ropovody,

¹⁷⁸ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 205-206.

¹⁷⁹ JANATKA, M. *Urbanismus a územní plánování*. Praha, 2005, s. 25.

¹⁸⁰ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 206-207.

¹⁸¹ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 206-207.

¹⁸² SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 211.

¹⁸³ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 212.

¹⁸⁴ tamtéž

¹⁸⁵ KRAJ VYSOČINA. *Posuzování vlivů na životní prostředí*. [online]. [cit. 23. června 2009].

Dostupný z WWW: <[http://www.kr-](http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=225461&p1=4938)

[vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=225461&p1=4938](http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=225461&p1=4938)>.

¹⁸⁶ ŠILHÁNKOVÁ, V., KOUTNÝ, J., ČABLOVÁ, M. *Urbanismus a územní plánování*. Pardubice, 2002, s. 60.

parovody, výroba a zpracování železa, cementárny, vápenky, chemická výroba, dálnice, silnice I. třídy, železnice, letiště, vodní nádrže, skládky a další).¹⁸⁷

SEA (Strategic Environmental Assessment) je proces, který zajišťuje prověření vybraných plánů či koncepcí především v oblastech energetiky, dopravy, zemědělství, rekreace a turistiky či nakládání s odpady.¹⁸⁸ Na rozdíl od procesu EIA je SEA obecnější, neposuzuje konkrétní návrhy, ale materiály se střednědobým nebo dlouhodobým výhledem na regionální či celostátní úrovni.¹⁸⁹

Životní prostředí je chráněno také projektem *NATURA 2000*, která je soustavou chráněných území na evropské úrovni.¹⁹⁰ Na základě směrnice O ochraně volně žijících ptáků a směrnice O ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin jsou vyhlášovány tzv. Ptačí oblasti (PO) a Evropsky významné lokality (EVL).¹⁹¹ Cílem projektu *NATURA 2000* není vyčlenění člověka z těchto chráněných stanovišť, zakázány jsou jen takové činnosti, které by mohly toto prostředí narušit.¹⁹²

3.5 ZDROJE ENERGIE

3.5.1 Tradiční zdroje energie

Pro obce je důležité vymezit, jaké zdroje jsou pro ně přijatelné a naopak, čím jsou limitovány (krajinný ráz, finance, distribuce energie atd.). O tradičních zdrojích energie (uhlí, ropa, zemní plyn, jádro aj.) bývají obce i občané dostatečně informováni, jelikož s nimi mají dlouhodobou zkušenost, proto jim zde nebude věnována velká pozornost. Naopak alternativní zdroje jsou pro obce mnohdy novinkou, proto je následující podkapitola podstatně obsáhlejší. Zajímavým ukazatelem pro volbu vhodného zdroje energie je například poměr vyrobené a spotřebované energie (spotřeba při výrobě, výstavbě, zisku paliva, provozu a údržbě) jak u konvenčních, tak i alternativních zdrojů: jaderná elektrárna spotřebuje 1,7% vyrobené energie, vodní

¹⁸⁷ ŠILHÁNKOVÁ, V., KOUTNÝ, J., ČABLOVÁ, M. *Urbanismus a územní plánování*. Pardubice, 2002, s. 61.

¹⁸⁸ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Udržitelný rozvoj území*. Brno, 2002, s. 25.

¹⁸⁹ ÚSTAV PRO POLITIKU. *Výkladový slovník, životní prostředí, udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://slovník.ekopolitika.cz/s.shtml#strategicka-eia>>.

¹⁹⁰ NATURA 2000. *Co je Natura 2000*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&ssHledat=>>>.

¹⁹¹ tamtéž

¹⁹² tamtéž

elektrárna pak 2,0%, uhelná 3,5%, větrná 8,3% a sluneční elektrárna 9,4% vyrobené energie.¹⁹³ Dalšími ukazateli, které je též nutné brát na vědomí, je například cena surovin, stabilita dodávek, produkce CO₂ a další. Ve vztahu k alternativním zdrojům energie je tato problematika popsána v následujících kapitolách.

3.5.2 Alternativní zdroje energie

V oblasti využívání energie z obnovitelných zdrojů se lze setkat povětšinou s černobílým vnímáním této problematiky. Na jedné straně stojí různá ekologická hnutí, investoři nebo jiní zastánci alternativních zdrojů, na druhé straně potom obhájci konvenčních zdrojů, někteří distributoři elektřiny nebo jednoduše jen lidé, kterým se nelíbí vzhled těchto zařízení. Pravdou je také fakt, že povědomí veřejnosti bývá, stejně jako v mnohých dalších odvětvích, zdeformované vlivem médií, různých kampaní a lobbingem. Vzhledem k tomu, že v České republice je jedním z nejvyužívanějších a také nejkontroverznějších obnovitelných zdrojů větrná energie, která pro mnohé obce znamená nové možnosti, ale i zásadní rizika, bude se tato kapitola věnovat především jí.

3.5.3 Neefektivní alokace obnovitelných zdrojů energie

Na území České republiky je obtížné samotné umístění větrných elektráren. Tyto lokality by měly splňovat určité limity síly větru, důležitá je i hustota sítě meteorologických stanic a frekvence jejich měření.¹⁹⁴ Je třeba počítat s periodickými změnami rychlosti větru (denní a noční chod), taktéž i se změnami aperiodickými (vliv cyklon a anticyklon na danou lokalitu, přechod atmosférických front, bouřky a přeháňky, tornáda, malorozměrné turbulence aj.)¹⁹⁵ Na rychlost větru má vliv také tvar orografie, deformační vlivy vzdáleného povrchu (horstva, izolované kopce, zástavba atd.), nadmořská výška, směr proudění větru, drsnost zemského povrchu a další.¹⁹⁶ V úvahu je nutné brát také rozdíl mezi nížinným a horským typem terénu. Horská lokalita je pro větrnou energetiku efektivní, pakliže se jedná o vrcholy izolovaných horských tvarů, které významně převyšují okolní terén.¹⁹⁷ Tyto předpoklady splňují

¹⁹³ STOP-VĚTRNÍKŮM. *Větrné elektrárny – pochybnosti o ekologické a ekonomické výhodnosti*. [online]. [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.stop-vetrnikum.webz.cz/view.php?cisloclanku=2007090023>>.

¹⁹⁴ ŠTEKL, J. *Časová variabilita rychlosti větru a předpověď výroby větrnými elektrárnami*. ČK CIREC, Tábor, 2008 [cit. 5. prosince 2008].

¹⁹⁵ tamtéž

¹⁹⁶ tamtéž

¹⁹⁷ tamtéž

například Sněžka, Praděd nebo Milešovka. Horské planiny výšky 900 – 1200 metrů mají vlastnosti srovnatelné s nížinným typem a nejsou tudíž pro stavbu větrných elektráren natolik ideální.¹⁹⁸ Je tedy patrné, že najít vhodnou lokalitu pro umístění větrné elektrárny není snadné. V České republice jsou jako příhodné lokality vymezeny většinou horské oblasti (především Krušné hory nebo Českomoravská vrchovina). Právě zde ale bývají problémy s umístěním z hlediska technického (problematické připojení do sítě) nebo environmentálního (stavba větrné elektrárny je téměř vyloučena v oblastech ochrany přírody). Fakt, že Česká republika nemá nejvhodnější lokality k efektivnímu využití větrné energie, dokazuje i následující příklad. Větrná farma v Kryštofových Hamrech (21 x 2 MW) je vzhledem k možnostem České republiky dobře situovaná a větrné podmínky jsou zde výborné. Přesto tato farma dodává 90% instalovaného výkonu pouze po 3% času, 80% po 7% a 50% po 18% času.¹⁹⁹ Vystává tedy otázka, jak bude vypadat výkon větrné elektrárny v méně vhodné lokalitě?

Dříve, než se obec rozhodne pro výstavbu větrné elektrárny, je proto vhodné zvážit výše zmíněné aspekty. Neefektivní alokace tohoto zdroje totiž vede k neefektivnímu využití finančních prostředků spojených s negativními dopady na obyvatelstvo.

3.5.4 Životní prostředí a ochrana obyvatel

Hlavním pozitivem větrné energie je šetrnost vůči životnímu prostředí. Do atmosféry se nevypouští žádný CO₂ ani jiné škodlivé látky, neexistují problémy s uskladněním odpadu atd. Příznivci VtE také uvádějí argument, že tyto elektrárny hyzdí krajinu daleko méně než kupříkladu povrchová těžba.

Diskutovanou otázkou spadající do této kapitoly jsou optické efekty a hluk, který elektrárny vydávají. Existují sice hlukové limity a každá elektrárna by měla mít vlastní hlukovou studii, sporná je však existence tzv. infrazvuku (zvuk pod hranicí slyšitelnosti, tzn. pod 20 Hz).²⁰⁰ V České republice není jeho limit stanoven, avšak zahraniční výzkumy (USA, VB, Austrálie) dokazují, že se infrazvuk šíří do vzdálenosti

¹⁹⁸ ŠTEKL, J. *Časová variabilita rychlosti větru a předpověď výroby větrnými elektrárnami*. ČK CIREC, Tábor, 2008 [cit. 5. prosince 2008].

¹⁹⁹ VELEK, V. *První zkušenosti z provozu větrného parku 21 x 2MW Kryštofovy Hamry*. ČK CIREC, Tábor, 2008 [cit. 5. prosince 2008].

²⁰⁰ OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KRAJINA POD JAVOŘICÍ. *Negativní jevy větrných elektráren – fakta a mýty*. [online]. Horní Dubenky, 2007 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.zelenalouka.org/dokumenty/Negativni_jevy_VE_fakta_a_myty.pdf>.

dvou až tří kilometrů.²⁰¹ Bylo prokázáno, že jeho vliv na zdraví obyvatel je velmi závažný, protože může způsobovat chronické poruchy spánku, zvýšení krevního tlaku, bolesti hlavy, stres, deprese aj.²⁰² Podle Hnutí Duha však existence infrazvuku, coby produktu větrných elektráren, nebyla vůbec prokázána.²⁰³

3.5.5 Územní plánování a výstavba větrných elektráren

V případě, že obec, v jejímž katastrálním území má být postavena VtE, nemá schválený územní plán, podléhá umístění VtE územnímu řízení (§18, odst. 5 stavebního zákona), podle něhož lze stavby umísťovat v souladu s charakterem území.²⁰⁴ Dotčenými orgány jsou v tomto případě obec, úřad územního plánování a stavební úřad.²⁰⁵ Pakliže obec má schválený územní plán, ale nejsou v něm vymezeny plochy pro výstavbu VtE, podléhá jejich umístění taktéž územnímu řízení (§18, odst. 5 SZ).²⁰⁶ Při realizaci nového územního plánu má však obec několik možností, jak s potenciální výstavbou VtE naložit. V ÚPO je možné vymežit vhodné lokality pro umístění VtE, s tím, že lze ustanovit povinnost prověřit lokalitu podrobněji, tj. realizovat územní studii.²⁰⁷ (Studii využitelnosti území pro VtE lze pořídit ještě před pořízením ÚPO.)²⁰⁸ V ÚPO je možné také vymežit nevhodné lokality, ostatní plochy se potom řídí opět §18, odst. 5 SZ.²⁰⁹ Třetí možností je nesouhlas s umísťováním VtE na celém správním území obce.²¹⁰ Důvodem může být například ochrana krajiny a přírody, zájmy a potřeby obce aj. Pouze touto možností se může obec bránit nechtěné výstavbě VtE. Důležité je, že činnosti a rozhodování obce podléhají rozhodnutím na vyšší správní úrovni. Veškerá rozhodnutí musejí být tedy v souladu se zásadami územního rozvoje (dříve územní plán vyššího územního celku).²¹¹ V současnosti investoři motivují obce především finančně. Za povolení výstavby slíbí každoroční nezanedbatelný finanční přínos do obecního

²⁰¹ OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KRAJINA POD JAVOŘICÍ. *Negativní jevy větrných elektráren – fakta a mýty*. [online]. Horní Dubenky, 2007 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.zelenalouka.org/dokumenty/Negativni_jevy_VE_fakta_a_myty.pdf>.

²⁰² tamtéž

²⁰³ HNUTÍ DUHA. *Větrné elektrárny: mýty a fakta*. [online]. České Budějovice – Brno, 2004 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.zmz.sk/doc/2005-VeterneElektrarny-MytyAfakta-HduhaCalla.pdf>>.

²⁰⁴ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 34-35.

²⁰⁵ KRAJ VYSOČINA. *Doporučení pro postup obcí v souvislosti se záměry výstavby větrných elektráren v kraji Vysočina*. [online]. Jihlava, 2007 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/soubory/450008/metodicky_list-ve_final.doc>.

²⁰⁶ tamtéž

²⁰⁷ tamtéž

²⁰⁸ tamtéž

²⁰⁹ tamtéž

²¹⁰ tamtéž

²¹¹ tamtéž

rozpočtu. Obce často s realizací souhlasí pouze na základě této motivace. Je si ale třeba uvědomit dlouhodobé dopady a problémy spojené s výstavbou, provozem a pozdější likvidací VtE. Každá snaha o zlepšení životních podmínek, v tomto případě snaha o eliminaci negativních projevů konvenčních zdrojů energie, je vítaným projevem uvědomění si lidského působení na své okolí. Důležité je ale zvážit, nakolik jsou nové způsoby efektivní a nakolik pouze líbivé. V případě, že obec vážně uvažuje o výstavbě větrné elektrárny, je vhodné seznámit se s touto problematikou blíže.

3.6 TRVALE UDRŽITELNÝ ROZVOJ

Jak již bylo uvedeno v kapitole Základní charakteristika a současné trendy v oblasti péče o území, trvale udržitelný rozvoj (TUR) je snahou o vyrovnaný rozvoj přírodního, sociálního a ekonomického potenciálu naší země. Je jakýmsi pokusem o kombinaci a spolupráci zdánlivě si odporujících aktivit, tj. ochrana životního prostředí a uspokojování lidských potřeb. První vytvořenou ucelenou koncepcí je Agenda 21, program pro 21. století v duchu trvale udržitelného rozvoje.²¹² Agenda 21 je dokumentem OSN, který byl přijat na Summitu Země (konference o životním prostředí v Rio de Janiero) v roce 1992.²¹³ I když je tato problematika globální, je nutné začít s realizací kroků na místní úrovni. K tomu slouží tzv. Místní Agenda 21, pomocí níž se prostřednictvím veřejné správy na místní nebo regionální úrovni realizují tyto kroky: zvyšování povědomí o TUR (výchova a vzdělání), poradenství a informační činnost, zapojování veřejnosti do rozhodování, vytváření místní strategie TUR, měření účinnosti Místní Agendy 21 a další.²¹⁴ Základními charakteristickými prvky Agendy 21 na místní úrovni jsou dlouhodobost, jednoznačnost a veřejný souhlas.²¹⁵ Tento dokument stanovuje základní principy trvale udržitelného rozvoje, mezi které patří: propojení ekonomické, sociální a environmentální oblasti, dlouhodobá perspektiva (strategické plánování), omezenost kapacity životního prostředí (surovin, funkcí, prostorů pro zdroje znečištění aj.), předběžná opatrnost, prevence, kvalita života a sociální spravedlnost (tzn. vyváženost nejen tří základních pilířů TUR, ale také vyváženost úrovní života na

²¹² CENIA. *O místní agendě 21*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.ma21.cz/>>.

²¹³ tamtéž

²¹⁴ tamtéž

²¹⁵ tamtéž

naší planetě), zohlednění vztahu lokální – globální (jedno bez druhého se neobejde, spolupráce je nutná), vnitrogenerační a mezigenerační odpovědnost, demokracie.²¹⁶

Koncepce trvale udržitelného rozvoje nemá jen příznivce, má také své odpůrce, a to i mezi odborníky na světové úrovni. Např. již v roce 1972 Massachusettský technologický institut samotnou možnost trvalé udržitelnosti popřel.²¹⁷ Toto stanovisko přijal na základě faktu vyčerpatelnosti přírodních zdrojů, protože pokud je pravdou, že jsou přírodní zdroje vyčerpatelné, nelze zajistit trvalost udržitelného rozvoje.²¹⁸ I když toto tvrzení nelze označit za nepravdivé (alespoň z hlediska znalostí a technologické úrovně této doby), není to důvod k celkovému zavrnutí koncepce TUR. Na základě odpovědnosti vůči budoucím generacím, úctě k přírodě, uvědomělé skromnosti či rozumné intenzitě využívání přírodních zdrojů lze vybudovat společnost s novými hodnotami, která možná nemůže trvale udržitelného rozvoje dosáhnout, ale rozhodně se k němu může alespoň přiblížit. Meze, které jsou lidstvu dány vyčerpatelností a zranitelností přírodního potenciálu je dobré chápat jako varovný limitující faktor, nikoli jako ideologii, centralistickou světovládu nebo metodu k pouhému přežití.²¹⁹

Z pohledu územního plánování se koncepce trvale udržitelného rozvoje nebo konkrétní aktivity jako např. zmíněná EIA, SEA či NATURA 2000, mohou zdát spíše komplikací v oblasti rozvoje území. Aby byl však potenciál, který má dnešní společnost, zachován i pro generace příští, je zapotřebí tento fakt přijmout a začít v něm hledat pozitiva. Základním stavebním kamenem trvale udržitelného rozvoje a hodnot s ním spojených je informovanost v oblasti veřejné správy. Na základě ní lze začít budovat stavbu udržitelných zítřků, s uvědomělými občany jako dalšími stavebními kameny.

²¹⁶ CENIA. *Udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <[http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>.

²¹⁷ RYNDA, I. *Trvale udržitelný rozvoj a vzdělávání*. [online]. [cit. 24. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/projekty/konf_hledani/Sbornik/Rynda.htm#_ftn5>.

²¹⁸ tamtéž

²¹⁹ tamtéž

4 VLASTNÍ PRÁCE

4.1 SOUČASNÉ PROBLÉMY V OBLASTI ÚZEMNÍHO PLÁNOVÁNÍ

V oblasti územního plánování lze rozlišit dva druhy nejčastějších problémů. Prvním jsou hmotné závady v území, druhým potom rozpory mezi legislativou a praxí. Problémy v území lze řešit vhodnými úpravami v územním plánu, problémy v procesu pořízení ÚPO jsou řešitelné podstatně hůře a často vyžadují komplexní změny v legislativě.

4.1.1 Hmotné závady v území

Z hmotných závad v území lze jmenovat např. nevhodné umístění staveb, kupříkladu zástavbu v ochranných pásmech, záplavovém území, prudkých svazích, oblastech s obtížnou dostupností atd.²²⁰ Jiným druhem může být nevhodný rozsah výstavby nebo její funkce, která negativně působí na své okolí.²²¹ Často bývá patrné poškození struktury historického jádra, ohrožení hodnoty památkově chráněných objektů či narušení siluety sídla nevhodnými tvary a velikostmi jednotlivých prvků.²²² Základním problémem pro fungování života v obci bývá nedostatečná občanská vybavenost, chybějící technická infrastruktura nebo dopravní závady způsobené např. nepřehledností křižovatek, nedostatkem chodníků, hlukovými či prachovými projevy dopravy, průjezdem zemědělské dopravy středem obce atd.²²³ Závadou může být též nedostatek veřejné zeleně a trvalých travních porostů, nevyrovnaná ekologická stabilita v dané lokalitě, narušení čistoty povrchových a podzemních vod či nedostatek vodních zásob a vodu zachycujících prvků.²²⁴ Zvláště ve venkovské krajině je častým problémem nadměrný rozsah či nevyhovující tvary orné půdy, nedostatek polních cest a rozptýlené zeleně.²²⁵

²²⁰ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 70.

²²¹ tamtéž

²²² tamtéž

²²³ tamtéž

²²⁴ SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. Praha, 2006, s. 70-71.

²²⁵ tamtéž

4.1.2 Rozpory mezi legislativou a územně-plánovací praxí

V územně-plánovací praxi se častým problémem stává pozice zastupitelstva obce jako voleného orgánu. Vždy je zodpovědností voleného orgánu samosprávy, v jakém rozsahu odsouhlasí územní plán či jeho změnu, přičemž další účastníci (autorizovaný architekt, pořizovatel, dotčené orgány i veřejnost) mají na proces územního plánování omezený vliv. Zastupitelé tak mohou svým rozhodnutím o schválení územního plánu zkomplikovat další rozvoj území, mohou znehodnotit území a tím i vlastnická a užívatelská práva majitelů a občanů. Zastupitelé mohou do procesu zasáhnout tím, že rozhodnou o pořízení územního plánu nebo jeho změny, schválí zadání územního plánu nebo jeho změny, rozhodnou o námitkách a připomínkách nebo když schválí či neschválí územní plán. Příklady, které jsou uvedeny níže, pro účely této práce poskytl Ing. arch. Ladislav Komrska, jenž se situací v těchto konkrétních lokalitách podrobně zabýval.

Urbanizace, zejména okolí velkých měst, je do určité míry předmětem zhodnocení půdy. Této podnikatelské činnosti se účastní jak přímí vlastníci pozemků, tak třetí osoby (zprostředkovatelé, obchodníci, developeři). Konečná podoba projektu výstavby je závislá na rozhodnutí zastupitelstva obce, je proto právě jen na něm, jak k problému přistoupí a jak bude vypadat výsledek. Příkladem může být obec Sluhy, která se nachází ve Středočeském kraji ve výhodné časové dostupnosti k hlavnímu městu. Zprostředkovatel, zástupce určité skupiny vlastníků, předložil návrh na vymezení nových zastavitelných ploch prostřednictvím nového územního plánu. Jejich záměr předpokládal nárůst území obce o 95 ha (viz příloha VI).²²⁶ Je logické, že obec při takovém návrhu znervózněla a kladla si otázku, co by tento projekt obci přinesl. V tomto případě si zastupitelé uvědomili, že jsou zvoleni současným obyvatelstvem a jednoduchým průzkumem si ověřili, že obyvatelé tento nárůst nechtějí. Zastupitelé tedy prokázali svoji zodpovědnost vůči obyvatelům a tento rozsah územního plánu odmítli již na samém počátku. Ne vždy však zastupitelé svoji roli splní. V případě nedaleké obce Bašť se po deseti letech práce dokončil územní plán, z jehož hlavního výkresu je patrný nepřiměřený rozvoj obce (viz příloha VII).²²⁷ Kromě problému velikosti navrhovaného území k zastavění, se největším problémem jeví rychlost, jíž se

²²⁶ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha VI.* České Budějovice, 2009. s. 63.

²²⁷ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha VII.* České Budějovice, 2009. s. 63.

zvýší počet obyvatel až na trojnásobek. Tím se změní přirozené vzájemné vazby obyvatel a pokud obec nemá vhodné zázemí občanské vybavenosti, není ani prostor, ve kterém by se obyvatelé sžili. Problém vypukne naplno při obecních volbách, kdy poměr nových obyvatel může zatlačit původní obyvatele do menšiny.

Obec se musí vypořádat i s jiným tlakem. Jsou jím ataky jednotlivých majitelů parcel, kteří prosazují své individuální požadavky na umístění staveb v místech, která by dle všech zásad ochrany území neměla být zastavěna. Příkladem může být situace, kdy nejmenovaný občan zakoupil v obci Velké Popovice pozemek, který se nachází těsně nad rybníkem, jenž je přírodní dominantou centrální části obce. Pozemek je obecně nezastavitelný (nachází se v území s rizikem záplav, prochází tudy lokální biokoridor, nachází se v ochranném pásmu lesa a umístění stavby narušuje typický krajinný ráz). Tento nový vlastník provedl následující opatření: zavezl údolní nivu, odklonil tok vodoteče na okraj území, pokácel část lesa a vyčkal na nové vedení obce po volbách. Toto vedení mu umožnilo provedení změny územního plánu a po „obstaraném“ souhlasu dotčených orgánů tuto změnu schválilo. Ve všech fázích mělo možnost tuto změnu územního plánu odmítnout a krajinné hodnoty by zůstaly zachovány.

Jiným problémem může být územní plánování v lokalitách, kde se spojuje jeden investorský záměr na správním území více obcí. Příkladem může být urbanizace prostoru dálniční křižovatky D8 – exit 27 Kozomín. V dotčením prostoru se vyskytují hranice správních území obcí Úžice, Kozomín, Odolena Voda, Postřížín a Veltrusy. Součtem urbanizovaných ploch tak vzniká sídelní soubor velikost padesátitisícového města, kterému ovšem chybí odpovídající veřejná vybavenost. Rozvoj takových lokalit je tedy vhodné korigovat ve spolupráci s krajským úřadem, který sjednotí prvky nadmístního významu.

Celý smysl územního plánování je potlačen v situaci, kdy zastupitelstvo, popř. stavební úřad, legalizují realizované stavby, které vznikly v rozporu s územně plánovací dokumentací nebo ve chvíli, kdy určité subjekty využívají nejednoznačnosti legislativy. Že tak činí, je přirozené, neboť je to způsob, jak naplnit své individuální zájmy. Problém je v tom, že takovým subjektům současná legislativa tuto možnost dává.

4.2 URBANISTICKÁ SITUACE V OBCI TĚMICE

V této kapitole bude výše popsaná problematika aplikována na konkrétní případ obce Těmice, a to proto, že teorie aplikovaná v praxi může být jednoznačnější a pochopitelnější. V příloze VIII²²⁸ je uvedeno celé Zadání územního plánu obce Těmice včetně výkresů hodnot, záměrů, limitů a střetů, aby byla znázorněna i struktura takového dokumentu, nyní bude o obci pojednáno obecně a ve vztahu k textu této práce. Následující text lze považovat jako potenciální vyústění návrhu územního plánu obce Těmice, a to výhradně po stránce obsahové (nejedná se o komplexní materiál pro návrh ÚPO, pouze o vybranou problematiku vztahující se k výše uvedeným kapitolám). Formální zpracování návrhu ÚPO je také odlišné, avšak pro účely této práce byla zvolena forma jednoduchého textu. (Správná forma návrhu ÚPO odpovídá spíše formě zadání ÚPO, jako je tomu v příloze VIII.)²²⁹

Obec Těmice se nachází v kraji Vysočina, v malebném místě s relativně dobrou dostupností do spádového centra Kamenice nad Lipou a do Pelhřimova. Historie této obce sahá až do první poloviny 14. století.²³⁰ Těmice jako samostatná správní jednotka funguje už déle než 150 let.²³¹ V obci byly v minulosti provozovány následující živnosti: kovářství, truhlářství, kolářství, mlýn, zemědělská výroba a další, z čehož vyplývá i sídelní struktura obce.²³² V obci bylo v provozu také ochotnické divadlo, kino, Český červený kříž, sbor dobrovolných hasičů, po válce zde byl zřízen dětský útulek, později mateřská škola.²³³ Základní škola zde fungovala již od roku 1815, avšak v roce 1980 byla uzavřena pro nedostatek žáků.²³⁴ Charakter obce byl spíše zemědělský (pěstovaly se především brambory a obilí), dalším zdrojem obživy byl chov hospodářských zvířat, zejména hovězího dobytka, prasat, slepic a hus.²³⁵

V současné době zaujímá území obce Těmice celkovou rozlohu 2 859 ha a tvoří je čtyři katastrální území (Babín, Drahoňov, Dráčov a Těmice).²³⁶ Sousedními urbanistickými jednotkami jsou Lidmaň, Černovice, Bohdalín, Včelnička,

²²⁸ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha VIII.* České Budějovice, 2009. s. 64-78.

²²⁹ tamtéž

²³⁰ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007.* Těmice, 2007, s. 2.

²³¹ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007.* Těmice, 2007, s. 14.

²³² TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007.* Těmice, 2007, s. 15-17.

²³³ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007.* Těmice, 2007, s. 17-25.

²³⁴ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007.* Těmice, 2007, s. 26-28.

²³⁵ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007.* Těmice, 2007, s. 29.

²³⁶ REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Těmice.* [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&zuj=548936>>.

Kamenice nad Lipou, Střítež a Nová Cerekev.²³⁷ Obec bude rozvíjena jako soustava vzájemně uspořádaných sídel. Rozvoj je plánován především v místních částech Babín, Dráčov, Knížata a Těmice. V místních částech Drahoňov a Nový Drahoňov se rozšíření stávajících zastavitelných ploch a s ním spojený rozvoj neuvažuje. Přírozeným centrem řešeného území je obec Těmice. Zde bude snaha zachovat původní charakter, rozvíjeny budou především plochy pro bydlení. Na tomto území se též počítá s rozšířením zemědělského areálu, avšak jen do takové míry, aby nebylo narušeno prostředí navazující obytné zástavby. V obci bude také vymezen prostor pro důstojný přístup ke kostelu a objekt fary spolu s plochami k ní náležícími bude stabilizován jako přirozený prvek sousedící s kostelem a hřbitovem.²³⁸ V místní části Těmice vzniknou nové sportovní a rekreační plochy, především plocha pro fotbalové hřiště. Vymezen bude též prostor pro možné umístění chybějícího objektu školy (v případě, že nebude průchodná možnost získání původního školního objektu).²³⁹ V místech problematických výhledů v křižovatkách nebo nedostatečných rozměrů komunikací bude tento problém řešen rozšířením komunikací nebo jiným vhodným způsobem. Vymezena budou též místa pro parkovací stání. Na řešeném území se zrealizuje asanace bývalé skládky stanoví se plocha pro likvidaci organického odpadu.²⁴⁰ Významné prostory jsou definovány jako jádrové plochy obce. Mezi hlavní historické hodnoty tohoto území patří jednolodní gotický kostel sv. Jana Evangelisty, který se nachází v centrální části obce Těmice a tvoří uzavřený komplex s místním hřbitovem. Hodnotná je dále těmická fara z roku 1897²⁴¹, tamější socha sv. Jana Zlatoústého či památník obětem 1. světové války, který se nachází v areálu objektu původní školy. V obci je též postaven most a splav pocházející už z roku 1928.²⁴² V místní části Babín je hodnotný kostelík s Lipou Svobody (výsadba v roce 1918)²⁴³ či venkovská usedlost čísla popisného 30, která je zároveň nemovitou památkou.²⁴⁴

Návrh územního plánu vymezí také významné plochy liniové zeleně. Přírodními

²³⁷ PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY. *Mapové služby*. [online].

[cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW:

<http://geoportál.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>.

²³⁸ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 9.

²³⁹ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 10.

²⁴⁰ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 8.

²⁴¹ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007*. Těmice, 2007. s. 11.

²⁴² TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007*. Těmice, 2007. s. 6.

²⁴³ TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007*. Těmice, 2007. s. 60.

²⁴⁴ NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Nemovitě památky*. [online]. [cit. 8. července 2009].

Dostupný z WWW: <<http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?hledani=1&KrOk=Ok&HiZe=%C8&sN azSidOb=Bab%EDn&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&Uz=B&PrirUbytOd=3.5.1958&PrirUbyt Do=8.7.2009&KodKr=61&KodOk=6103>>.

hodnotami řešeného území je návesní rybník v obci Těmice (výskyt vydry říční a volavky popelavé) nebo osada Stará Huť (chov střevle potoční). V místní části Dráchov se také nachází starobylá památná alej. Území je protkáno sítí biokoridorů a biocenter. ÚSES vychází z urbanistické studie obce Těmice a jejích místních částí, zpracované v roce 2000.²⁴⁵ Uspořádání krajiny je řešeno vymezením funkčních ploch nezastavitelného území. V územním plánu není stávající krajina dotčena. Navržené zastavitelné plochy jsou umístěny tak, aby nenarušovaly celkový krajinný ráz. Komplexní funkční uspořádání řešeného území znázorňuje příloha IX.²⁴⁶

Rozvoj obcí bude respektovat současné uspořádání území jako charakteristickou formu zástavby. Z historického hlediska se v obci Těmice jedná o návesní typ s protékajícím potokem a paralelní ulicí, přičemž je vhodné tuto strukturu zachovat a břeh potoka v možných částech lépe zpřístupnit. Vybrané plochy zastavitelného území budou prověřeny územní studií, která stanoví charakter možných staveb a prověří zásah do krajinného rázu. Též budou vymezena území, kde se při rekonstrukcích, přestavbách, přístavbách, popř. novostavbách bude vyžadovat součinnost autorizovaného architekta.²⁴⁷

Územní plán obce Těmice má vazbu na *Program rozvoje kraje Vysočina* (programová část 2007), a to především v těchto aktivitách: rozvoj volno-časových aktivit a sportu (priorita 2), vytváření dokumentů územního a regionálního rozvoje kraje (priorita 3), péče o krajinu Vysočiny (priorita 4) a ekologicky a ekonomicky efektivní nakládání s odpady (priorita 4).²⁴⁸ Dále bude akceptována návaznost na *Program obnovy venkova* (zásady pro rok 2009), a to především v těchto typech podporovaných projektů: mateřské a základní školy, tělovýchovná zařízení, sakrální stavby, hřbitovy, úpravy veřejných prostranství, obnova a zřizování veřejné zeleně, místní komunikace, pěší stezky a chodníky, veřejná kanalizace vč. čistíren odpadních vod.²⁴⁹ Jelikož jsou předmětem podpory obce s maximálním počtem obyvatel 1500²⁵⁰,

²⁴⁵ BRŮHA, J. *Urbanistická studie obce Těmice*. České Budějovice, 2000. č. výkresu 3.1.

²⁴⁶ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha IX*. České Budějovice, 2009. s. 79-82.

²⁴⁷ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 8.

²⁴⁸ KRAJ VYSOČINA. *Přehled struktury programové části Programu rozvoje kraje Vysočina*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4000090>.

²⁴⁹ KRAJ VYSOČINA. *Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina pro poskytování účelových dotací z rozpočtu kraje Vysočina v rámci Programu obnovy venkova Vysočiny*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017364>.

²⁵⁰ tamtéž

je obec Těmice s 413 obyvateli (sčítání obyvatel k 31. 12. 2008) vhodným adeptem pro získání podpory z tohoto programu.²⁵¹

Základními hodnotami řešeného území jsou neurbanizovaná, původní krajina, zachovaná a čitelná původní urbanistická struktura (ves z rozptýlených dvorců v obcích Babín a Drahoňov, ulicová zástavba v Dráchově, Knížatech a Novém Drahoňově a čočkovité uspořádání centrálního prostoru s paralelní ulicí a protékajícím potokem v Těmicích), kompaktnost území, uzavřenost lesním porostem, zachovalá vzrostlá liniová zeleň a rozsáhlé zalesněné prostory. Tyto základní hodnoty obce budou rozvíjeny takto: v nezastavitelném území nebudou rozvíjeny žádné aktivity, bude zachována a rozvíjena soustava chráněných území a místní systémem ekologické stability, bude též respektována urbanistická struktura (uspořádání místních částí je zachováno a dále rozvíjeno v místních částech Dráchov, Těmice, Babín a Knížata se zachováním struktury a snahou o ucelení hranic obcí), vymezí se jádrové plochy a stanoví se požadavky na prostorovou regulaci. Nové zastavitelné plochy nebudou zasahovat do lesních porostů a tudíž nenaruší kompaktnost řešeného území ani poměr mezi plochami vhodnými k zástavbě a plochami přírodními. Významné krajinné prvky budou zachovány a rozvíjeny prostřednictvím návrhu územního plánu, vymezením ploch pro stávající a budoucí liniovou zeleň, zalesněné plochy nebudou územním plánem dotčeny.

Nárůst zastavitelných ploch v obci Těmice je předpokládán v celkové rozloze asi 12 ha, přičemž převažovat budou plochy pro bydlení. U takto plánovaného rozvoje území je zapotřebí pamatovat též na přidružený dopravní prostor (chodníky, parkovací stání, zeleň aj.), koncepce nesmí umožnit dlouhé rovné ulice a celkový návrh rozlohy zastavitelných ploch musí korespondovat s parametry obce (hustota obyvatel, nezaměstnanost aj.). Zastavitelná plocha v místní části Babín (označení B1) je určena pro umístění jednoho rodinného domu, který zapadne do systému zástavby a nebude nikterak narušovat její charakter. Podmínkou je zachování shluku vzrostlé zeleně na pozemku. Tento pozemek má výměru 0,2824 ha. V téže místní části je další novou zastavitelnou plochou plocha B2 (rozloha 1,2419 ha), která je určena pro výstavbu cca sedmi rodinných domů s řadovým uspořádáním podél stávající komunikace ve směru na Kamenici nad Lipou. Nové plochy pro bydlení jsou vymezeny také v místní části

²⁵¹ VEŘEJNÁ DATABÁZE ČSÚ. *Vybrané statistické údaje za obec Těmice*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=548936>.

Dráčov. Jedná se o dvě zastavitelné plochy na jihu obce, taktéž pro výstavbu rodinných domů zachovávajících ulicový charakter zástavby. Touto zástavbou se též vhodně doplní a ucelí celkový rámeček obce. Plocha DC1 má rozlohu 0,8981 ha a pojme cca šest rodinných domů, plocha DC2, mající 0,8891 ha, cca tři domy. Rozloha pozemků a uspořádání objektů musí odpovídat poměrům v terénu i funkčnímu a estetickému působení. Zastavitelná plocha v místní části Knížata (označení K1, rozloha 0,4732 ha) je určena pro umístění řady asi pěti rodinných domů, které jsou přímo přístupné ze stávající neuzpevněné místní komunikace. Zde je nutné respektovat vedení vysokého napětí jako limitující faktor stavebního záměru. Konkrétní rozparcelování je nutné přizpůsobit tak, aby byla zachována ochranná pásma. V místní části Těmice jsou navrženy čtyři nové plochy pro bydlení. Plocha T1 (0,8175 ha) je určena pro umístění asi třech rodinných domků, přičemž přístupnost je možná z místní komunikace. Plocha T2 (1,5911 ha) je taktéž určena pro výstavbu rodinných domků. Přístupnost je také možná z místní komunikace. V možnosti je výstavba šesti rodinných domů při zachování struktury navazujících pozemků, možná je však též výstavba dvanácti rodinných domů, s novou místní komunikací v podélné ose řešené plochy. Velikost této plochy tuto variantu též umožňuje. Plocha T3 je rozdělena na části T3a (2,7063 ha) a T3b (0,1170 ha) z důvodu možného narušení vzrostlé zeleně a také z důvodu přirozeného optického oddělení výstavby na ploše T3a od centrální plochy obce. Na ploše T3a se počítá s výstavbou cca deseti rodinných domů, pro plochu T3b je vhodný jeden rodinný dům. Zastavitelná plocha T4 (1,3498 ha) nabízí možnost výstavby až osmi rodinných domů. Z důvodu existence záplavového území, které zastavitelnou plochu odděluje od silnice, je vhodné vybudování nové příjezdové komunikace. Jednotlivé parcely budou umístěny příčně k uliční ose. Vzhledem k blízkosti zemědělského areálu se doporučuje hustší výsadba liniové zeleně v záplavovém území, čímž dojde k optickému oddělení těchto ploch a snížení zásahu negativních vlivů areálu na tuto obytnou část obce.

V místní části Těmice se plánuje rozšíření zemědělského areálu na ploše T5. Funkční využití těchto ploch pro výrobu a služby bude omezeno tak, aby svým provozem nebylo zhoršeno prostředí navazující obytné zástavby. (Bude stanoveno ochranné pásmo vůči obytné zóně.) Počítá se též s plochou pro sport a rekreaci na severu místní části Těmice (označení T6, rozloha 2,9120 ha), jejíž základem bude hřiště pro kopanou, které lze doplnit dalšími sportovními plochami a souvisejícími objekty. V místní části Drahoňov je uvažována plocha pro likvidaci organického odpadu, avšak

její umístění není zcela vhodné z důvodu možného narušení siluety aleje vzrostlých stromů. Pravděpodobně bude po konzultaci se zástupci obce v návrhu územního plánu vymezena vhodnější lokalita. Tato plocha nese označení DH1 a její rozloha je 0,8891 ha. Pozitivem je dostatečná vzdálenost od obou obcí (Drahoňov a Nový Drahoňov).

Z hlediska dopravní infrastruktury je stávající systém silnic III. třídy a místních komunikací pro rozvoj sídla postačující. Dopravní plochy určené pro parkování budou navrženy a umístěny v prostoru vedle hřbitova místní části Těmice. (Na základě vyhlášky o opatřeních pro tělesně postižené se počítá s jedním parkovacím stáním pro vozíčkáře šířky 3,5m.)²⁵² V zájmu zachování důstojnosti prostoru kostela bude vybudován přístup ke kostelu (chodník, schody, oplocení přední části kostela bude buď zrušeno nebo nahrazeno odpovídajícím materiálem) a stabilizována zeleň v této oblasti.²⁵³ Další parkoviště je vhodné umístit v místní části Dráchovo. Toto parkoviště umožní přístup do lesních ploch pro návštěvníky lesa (za účelem sběru hub, lesních plodů atd.). Tato lokalita je vhodná především proto, že přiléhá k silnici III. třídy a zároveň k lesním plochám. Nutné je vypořádání majetkoprávních vztahů s vlastníky pozemku. Komunikace u obecního úřadu Těmice bude upravena tak, aby byly eliminovány nebezpečné dopravní situace zapříčiněné současným nepřehledným úsekem. Toto místo se doplní vhodným dopravním značením. Území protínají cyklokomunikace, které procházejí obcemi Těmice, Babín a Dráchovo. V případě souběhu se silnicí III. třídy by měla být trasa vedena v samostatném tělese. Při cyklo-komunikaci ve směru Těmice – Dráchovo je umístěn křížek. Zde by bylo vhodné vybudovat pietní odpočívadlo, popř. zvážit i částečný odklon silniční komunikace a doplnění prostoru zelení. Technická infrastruktura je v obci řešena uspokojivě. Z hlediska zásobování vodou je upřednostňován veřejný vodovod.²⁵⁴ Zachování lokálních zdrojů bude umožněno pouze pakliže bude takové řešení hospodárné.²⁵⁵ Zásobování nových zastavitelných ploch pak bude novými vodovodními řady, napojenými na stávající síť, přičemž jejich dimenze a technické vybavení musí umožnit provedení protipožárního zásahu. Čištění odpadních vod zajistí centrální ČOV Těmice.²⁵⁶ V místních částech Babín a Dráchovo bude navržena vhodná lokalita pro budoucí možné umístění ČOV vycházející z místní urbanistické studie. Odkanalizování ostatních místních částí bude

²⁵² BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2006, s. 351.

²⁵³ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 9.

²⁵⁴ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 7.

²⁵⁵ tamtéž

²⁵⁶ tamtéž

řešeno domovními žumpami, odkud budou splaškové vody do ČOV Těmice vyváženy.²⁵⁷ U nových staveb musí být zajištěna bežešková likvidace dešťových vod v místě a v navazujících vodních tocích. Požadavky na zvýšení el. příkonů a nové odběry budou v případě potřeby řešeny úpravou či posílením stávajících distribučních sítí s možným posílením stávajících trafostanic. Další rozvoj vysoko-napěťové i nízko-napěťové soustavy v zastavěném území bude řešen výhradně kabelovými podzemními trasami.²⁵⁸ Nové stavby budou připojeny buď přímo nebo po posílení stávající distribuční sítě. Plynofikace se v blízké budoucnosti v obci Těmice ani v jejích místních částech neuvažuje. Z hlediska možnosti využití alternativních zdrojů energie je vhodné zvážit potenciál větrné energetiky v této oblasti. Vhodný je též výzkum zájmu obyvatel o umístění VtE na správním území obce Těmice, v případě projevení zájmu je pak bezpodmínečně nutná konzultace s odborníky (meteorologové, energetici atd.).

Z občanské vybavenosti v obci v současnosti funguje obecní úřad, poštovní úřad, zdravotní středisko, knihovna a sbor dobrovolných hasičů. Na severu obce Těmice vznikne sportovně-rekreační areál. Vzhledem ke své vhodné poloze bude navazovat na plochu rybníka, čímž dojde k propojení vhodných rekreačních lokalit. Zřízení dalších objektů veřejné vybavenosti je možné v rámci přípustných funkcí ploch pro bydlení, ploch smíšeného obytného území a ploch jádrových. Veřejná prostranství tvoří definované plochy stávajících veřejných komunikací a prostranství a plocha hřbitova. Na ně jsou připojeny jádrové plochy obce a plochy občanské vybavenosti. Současná veřejná prostranství budou územním plánem respektována. Navržena bude úprava centrální plochy vedle obecního úřadu v Těmicích. Žádoucí je alespoň částečná výsadba zeleně (s ohledem na rozhledový úhel přilehlé komunikace). Navržena bude též částečná likvidace zbytečných asfaltových ploch v centrální části Těmic. Asfalt je vhodné nahradit spárovou dlažbou umožňující zasakování vody, chodníky a zelení. V návrhu územního plánu bude též vymezena plocha nově vzniklé parkové zeleně v centrální části obce Těmice. Na toto nové veřejné prostranství bude přemístěn památník obětem 1. světové války, který v současnosti stojí před původním objektem školy. Je třeba se vyvarovat užití netradičních tvarů a materiálů, zároveň zachovat původní druhovou strukturu přírodního porostu.

Pro shrnutí a zřehlednění možností a mezí v rozvoji obce Těmice může sloužit následující SWOT analýza. Silnou stránkou řešeného území je zachovalá urbanistická

²⁵⁷ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. s. 7.

²⁵⁸ tamtéž

struktura v izolované soustavě sídel. Pozitivem je též ekologická a dopravní nezatíženost území. Slabou stránkou je fakt, že je řešené území mimo dopravní osu Kamenice nad Lipou – Pelhřimov, tudíž jsou zde menší pracovní možnosti a menší koncentrace občanské vybavenosti. Územím neprochází železnice, což snižuje potenciál turismu. Příležitostí území je rozvoj pro potřeby bydlení. Částečný rozvoj turismu může přinést rozšiřování cyklostezek, popř. zřizování hiposteze. Území má též zemědělský potenciál. V řešené lokalitě je možnost rozvoje obnovitelných zdrojů energie, zejména větrné energetiky, jelikož se jedná o území s dostatečným větrným potenciálem. Hrozbou může být potenciální odliv obyvatel v nerozvíjených místních částech.

Závěrem je vhodné aplikovat též terminologii územního plánování. Pořizovatelem územního plánu obce Těmice je Odbor výstavby městského úřadu Pelhřimov a zpracovatelem Ing. arch. Ladislav Komrska (autor Zadání ÚPO Těmice, které je uvedeno v příloze VIII²⁵⁹).²⁶⁰ Zadání územního plánu obce Těmice bylo schváleno zastupitelstvem obce dne 23. září 2008.²⁶¹ Požadavek na zpracování konceptu dosud nevznikl.²⁶² Přichází v úvahu pouze v případě, že jej uplatní dotčený orgán z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny²⁶³ a zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.²⁶⁴ V celém procesu projednávání územního plánu nebyl uplatněn požadavek dotčeného orgánu na vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území a požadavek na posouzení evropsky významné lokality nebo ptačí oblasti.²⁶⁵

²⁵⁹ PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce. Příloha VIII.* České Budějovice, 2009. s. 64-78.

²⁶⁰ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice.* Praha, 2008. s. 3.

²⁶¹ ŠONKOVÁ, E. *Zápis č. 22/2008.* [online]. [cit. 24. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.obectemice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=16586&id=1059&p1=58>.

²⁶² KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice.* Praha, 2008. s. 11.

²⁶³ *Zákon č. 114/1992 Sb.* [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzpcr.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/\\$file/OL-zakon_114_1992-20040811.doc](http://www.mzpcr.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/$file/OL-zakon_114_1992-20040811.doc)>.

²⁶⁴ SAGIT. *Předpis č. 100/2001 Sb.* [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb01100&cd=76&typ=r>>.

²⁶⁵ ŠONKOVÁ, E. *Zápis č. 22/2008.* [online]. [cit. 24. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.obectemice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=16586&id=1059&p1=58>.

5 ZÁVĚR

Konkrétní případ obce Těmice ukazuje, že je územní plánování komplexní, velmi obsáhlý proces a architekt, který dané území řeší, má velikou odpovědnost vůči obci a jejím obyvatelům. Je nutné, aby zpracovatel dané území dobře poznal, byl si vědom pozitiv i negativ a byl schopen uvažovat tvůrčím způsobem, přitom však v racionálních mezích, s ohledem na potenciál a finanční možnosti obce. Důležité je chápat řešené území jako určitý díl, který by měl zapadat do celkové nadmístní mozaiky. Je zapotřebí si uvědomit všechny tři aspekty trvale udržitelného rozvoje (kulturní, přírodní a ekonomický), a na základě nich územní rozvoj plánovat.

V případě obce Těmice se rozvoj plánuje uměřeně, úměrně velikosti obce a počtu jejích obyvatel. Mělo by se tím předejít nešvarům mezi původními a novými obyvateli, jelikož původní obyvatelstvo zůstane ve většině a obec tak nebude ohrožena prudkými změnami. V plánování tohoto území je také kladen důraz na odstranění hmotných závad. Jde především o odstranění nepřehledných dopravních úseků. Úkolem územního plánování není pouze hmotné závady řešit, ale také jim předcházet. Z tohoto důvodu jsou vymezena nezastavitelná území, přičemž výstavba na zastavitelných plochách bude podmíněna vhodnými regulativy. V obci je plánován především rozvoj ploch pro bydlení, který odpovídá potřebám obyvatel. Lesní a přírodní plochy obklopují sídlo v žádoucím objemu a plánovaná zástavba tento stav nikterak nenaruší. Částečný rozvoj obce lokalitu oživí a je tak potenciálně možný i rozvoj služeb, které mohou využít jak původní, tak i noví obyvatelé. Návrh územního plánu bude vycházet ze silných stránek a příležitostí obce. Slabé stránky zůstávají respektovány a hrozby budou eliminovány tak, jak jen to činnost územního plánování dovoluje. Cílem územního plánování je vytvoření urbanistických podmínek ušitých na míru konkrétní obci a potřebám lidí v ní žijících. Územní plán obci vytyčuje směr, a pakliže se jedná o dobrý územní plán, obec ubírající se tímto směrem by měla být příjemným, funkčním a hezkým místem pro život jejích obyvatel.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Literární zdroje

1. BÁRTOVÁ, H., RŮŽIČKA, M. *Územní plánování a doprava*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství ARCH, 2008. 128 s. ISBN 978-80-86905-48-8.
2. BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. 1. vyd. Olomouc : Nakladatelství ANAG, 2007. 559 s. ISBN 80-7263-363-5.
3. BRŮHA, J. *Urbanistická studie obce Těmice*. České Budějovice, 2000. č. výkresu 3.1.
4. HASÍK, O. *Územní plánování pro rozsah studia jednoho ročníku*. 1. vyd. Ostrava : VŠB – Technická univerzita Ostrava, 2003. 96 s. ISBN 80-248-0282-1.
5. HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 1. díl*. 2. vyd. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2002. 301 s. ISBN 80-01-02551-9.
6. HRŮZA, J., ZAJÍC, J. *Vývoj urbanismu. 2. díl*. 2. vyd. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2007. 324 s. ISBN 978-80-01-03714-0.
7. JANATKA, M. *Urbanismus a územní plánování*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2005. 31 s. ISBN 80-01-03144-6.
8. KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. 15 s.
9. KOUCKÝ, R. *Elementární urbanismus*. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2005. 24 s. ISBN 80-01-03363-5.
10. MAIER, K., ČTYROKÝ, J. *Ekonomika územního rozvoje*. 1. vyd. Praha : GRADA Publishing, 2000. 144 s. ISBN 80-7169-644-7.
11. MAIER, K. *Územní plánování*. 2. vyd. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2000. 81 s. ISBN 80-01-02240-4.
12. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ. *Udržitelný rozvoj území*. Brno : Ústav územního rozvoje, 2002. 55 s. SPK 5585.
13. SITTE, C. *Stavba měst podle uměleckých zásad*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství ARCH, 1995. 111 s. ISBN 80-901608-1-6.
14. SÝKORA, J. *Územní plánování vesnic a krajiny*. 2. vyd. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2006. 226 s. ISBN 80-01-02641-8.
15. ŠILHÁNKOVÁ, V. a kol. *Suburbanizace – hrozba fungování malých měst*. 1. vyd. Hradec Králové : Civitas per Populi, 2007. 234 s. ISBN 978-80-903813-3-9.

16. ŠILHÁNKOVÁ, V., KOUTNÝ, J., ČABLOVÁ, M. *Urbanismus a územní plánování*. 1. vyd. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2002. 117 s. ISBN 80-7194-415-7.
17. ŠTEKL, J. *Časová variabilita rychlosti větru a předpověď výroby větrnými elektrárnami*. ČK CIRED, Tábor, 2008 [cit. 5. prosince 2008]. ISBN 978-80-254-2790-3.
18. TOMANOVÁ, H. a kol. *Těmice – sraz rodáků 2007*. 1. vyd. Těmice, 96 s.
19. TUNKA, M., aj. *Pracovní texty pro přípravu zkoušky zvláštní způsobilosti na úseku územního plánování*. Praha : Nakladatelství ČVUT, 2006. 217 s.
20. VELEK, V. *První zkušenosti z provozu větrného parku 21 x 2MW Kryštofovy Hamry*. ČK CIRED, Tábor, 2008 [cit. 5. prosince 2008]. ISBN 978-80-254-2790-3.

Elektronické zdroje

1. CENIA. *O místní agendě 21*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.ma21.cz/>>.
2. CENIA. *Udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <[http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/\\$pid/MZPMSFHV0HSB](http://www.ma21.cz/web/www/web-pub2.nsf/$pid/MZPMSFHV0HSB)>.
3. HNUTÍ DUHA. *Větrné elektrárny: mýty a fakta*. [online]. České Budějovice – Brno, 2004 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.zmz.sk/doc/2005-VeterneElektrany-MytyAfakta-HduhaCalla.pdf>>.
4. JIHOČESKÝ KRAJ. *Územní plánování*. [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný z WWW: <[http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par\[id_v\]=345&par\[lang\]=CS](http://www.kraj-jihocesky.cz/index.php?par[id_v]=345&par[lang]=CS)>.
5. KRAJ VYSOČINA. *Posuzování vlivů na životní prostředí*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/vismo5/dokumenty2.asp?id_org=450008&id=225461&p1=4938>.
6. KRAJ VYSOČINA. *Přehled struktury programové části Programu rozvoje kraje Vysočina*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4000090>.

7. KRAJ VYSOČINA. *Zásady Zastupitelstva kraje Vysočina pro poskytování účelových dotací z rozpočtu kraje Vysočina v rámci Programu obnovy venkova Vysočiny*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.aspx?id_org=450008&id_dokumenty=4017364>.
8. MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ. *Základní schéma postupu při pořizování územně analytických podklad*. [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://verejna-sprava.kr-moravskoslezsky.cz/upl_12.html>.
9. NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV. *Nemovitě památky*. [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://monumnet.npu.cz/pamfond/list.php?hledani=1&KrOk=Ok&HiZe=%C8&sNazSidOb=Bab%EDn&Adresa=&Cdom=&Pamatka=&CiRejst=&Uz=B&PriUbytOd=3.5.1958&PriUbytDo=8.7.2009&KodKr=61&KodOk=6103>>.
10. NATURA 2000. *Co je Natura 2000*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.nature.cz/natura2000-design3/subtext.php?id=2102&akce=&ssHledat=>>>.
11. OBČANSKÉ SDRUŽENÍ KRAJINA POD JAVOŘICÍ. *Negativní jevy větrných elektráren – fakta a mýty*. [online]. Horní Dubenky, 2007 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <http://www.zelenalouka.org/dokumenty/Negativni_jevy_VE_fakta_a_myty.pdf>.
12. PANOVNÍCI.CZ. *Ferdinand I. Habsburský*. [online]. [cit. 12. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.panovnici.cz/ferdinand-I-habsbursky>>.
13. PANOVNÍCI.CZ. *Josef II.* [online]. [cit. 10. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.panovnici.cz/josef-II>>.
14. PORTÁL VEŘEJNÉ SPRÁVY ČESKÉ REPUBLIKY. *Mapové služby*. [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <http://geoportal.cenia.cz/mapmaker/MapWin.aspx?M_Site=cenia&M_Lang=cs>.
15. PRAŽSKÁ INFORMAČNÍ SLUŽBA. *Památky. Letohrádek královny Anny*. [online]. [cit. 10. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.pis.cz/cz/praha/pamatky/letohradek_kralovny_anny>.
16. REGIONÁLNÍ INFORMAČNÍ SERVIS. *Těmice*. [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.risy.cz/index.php?pid=231&kraj=-1&zuj=548936>>.

17. RYNDA, I. *Trvale udržitelný rozvoj a vzdělávání*. [online]. [cit. 24. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.czp.cuni.cz/projekty/konf_hledani/Sbornik/Rynda.htm#_ftn5>.
18. SAGIT. *Předpis č. 100/2001 Sb.* [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.sagit.cz/pages/sbirkatxt.asp?zdroj=sb01100&cd=76&typ=r>>.
19. STOP-VĚTRNÍKŮM. *Větrné elektrárny – pochybnosti o ekologické a ekonomické výhodnosti*. [online]. Dukovany, 2007 [cit. 5. prosince 2008]. Dostupný z WWW: <<http://www.stop-vetrikum.webz.cz/view.php?cisloclanku=2007090023>>.
20. ŠONKOVÁ, E. *Zápis č. 22/2008*. [online]. [cit. 24. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://www.obectemice.cz/vismo/dokumenty2.asp?id_org=16586&id=1059&p1=58>.
21. ÚSTAV PRO POLITIKU. *Výkladový slovník, životní prostředí, udržitelný rozvoj*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://slovník.ekopolitika.cz/s.shtml#strategicka-eia>>.
22. VEŘEJNÁ DATABÁZE ČSÚ. *Vybrané statistické údaje za obec Těmice*. [online]. [cit. 23. června 2009]. Dostupný z WWW: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=MOS+ZV01&kapitola_id=5&kontext=t&razeni=ta&pro_3980560=548936>.
23. ZACHOVÁ, M. *Marie Terezie*. [online]. [cit. 10. června 2009]. Dostupný z WWW: <<http://www.panovnici.cz/marie-terezie>>.
24. *Zákon č. 114/1992 Sb.* [online]. [cit. 8. července 2009]. Dostupný z WWW: <[http://www.mzpcr.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/\\$file/OL-zakon_114_1992-20040811.doc](http://www.mzpcr.cz/www/platnalegislativa.nsf/d79c09c54250df0dc1256e8900296e32/58170589E7DC0591C125654B004E91C1/$file/OL-zakon_114_1992-20040811.doc)>.

SEZNAM ZKRATEK

ČOV	čistička odpadních vod
ČSSS	československý státní statek
DOSS	dotčené orgány státní správy
EIA	Environmental impact assessment
EU	Evropská unie
EVL	evropsky významná lokalita
Ha	označení jednotky hektar
Hz	označení jednotky hertz
CHKO	chráněná krajinná oblast
IAP	interakční prvek
JZD	jednotné zemědělské družstvo
MW	označení jednotky megawatt
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
PO	ptačí oblast
SEA	Strategic environmental assessment
SWOT	metoda posouzení silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (z angličtiny: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats)
SZ	stavební zákon
TUR	trvale udržitelný rozvoj
UAP	územně analytické podklady
UPD	územně plánovací dokumentace
UPO	územní plán obce
USA	Spojené státy americké
ÚSES	územní systém ekologické stability
VB	Velká Británie
VtE	větrná elektrárna

SEZNAM PŘÍLOH

- I. Povinnosti pořizovatele územního plánu v procesu pořizování ÚPO
- II. Příklady návesních typů
- III. Ukázky lidové architektury
- IV. Oblast poválečného vysídlování
- V. Orientační rozsah občanské vybavenosti v menších sídlech
- VI. Situace v obci Sluhy
- VII. Situace v obci Bašť
- VIII. Návrh zadání územního plánu Těmice
- IX. Komplexní funkční uspořádání území obce Těmice

PŘÍLOHY

Příloha I. Povinnosti pořizovatele územního plánu v procesu pořizování ÚPO²⁶⁶

Seznam použitých zkratk:	DOSS KÚ NUP NZ SZ ÚPO Úřad ú. p. ZO	dotčené orgány státní správy krajský úřad návrh územního plánu návrh zadání stavební zákon územní plán obce úřad územního plánování zastupitelstvo obce
--------------------------	--	--

Fáze pořizení ÚPO	č.	Povinnosti pořizovatele	Lhůta	§ SZ
NAVRH NA FORIZENÍ Ú. P.	a)	přijmout – předložit k schválení ZO, o výsledku informovat navrhovatele a úřad ú. p.	do 30 dnů od doručení podnětu	§46
	b)	vyzvat k odstranění nedostatku		
	c)	odmítnout na základě neodstranění nedostatku – sdělit to navrhovateli a ZO		
ZADANÍ Ú. P.	1.	stanovit odpovědného člena zastupitelstva		§47
	2.	zaslat návrh zadání DOSS, KÚ a sousedním obcím	zveřejnit NZ po dobu 30 dnů ode dne vyvěšení oznámení na úřední desce 30 dnů od doručení NZ	
	3.	nutné vyžádat na možné připomínky		
	4.	na základě připomínek upravit požadavky pro ÚPO v NZ		
	5.	předložit hotový NZ zastupitelstvu ke schválení (ZO může / v případě požadavku DOSS musí v zadání uložit zpracování konceptu)		
KONCEPT Ú. P.	1.	vydat veřejnou vyhlášku - oznámit místo a dobu veřejného projednání konceptu	min. 15 dnů předem, po dobu 30 dnů od doručení vyhlášky musí být koncept vystaven k veřejnému nahlédnutí	§48

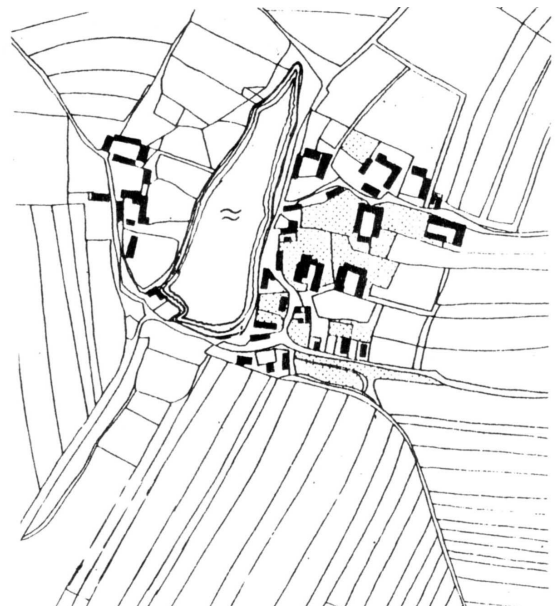
²⁶⁶ BLAŽEK, J. *Stavební zákon s komentářem od 1. 1. 2007*. Olomouc, 2007, s. 55-61.

	2. oznámit místo a dobu veřej. projednání DOSS, KU a sousedním obcím. DOSS vyzvat, aby uplatnily stanoviska nejpozději do 15 dnů ode dne projednání (pokud DOSS z vážných důvodů žádá, prodlouží se lhůta pro uplatnění stanoviska)	min. 30 dnů předem max. o 30 dnů ode dne jednání	§49 §53
	3. vyčkat na možnost připomínek a námitek	15 dnů od veřejného projednání	
	4. vyčkat na stanoviska KU	30 dnů od veřejného projednání	
	5. rada obcí projednává vliv na udržitelný rozvoj území	sděluje své hodnocení a doporučení do 30 dnů od předložení podkladů	
návrhů pokynů pro zpracování návrhu ú. p. a odůvodnění	6. zpracovat (pořizovatel a odpovědný zastupitel) na základě výsledků veřejného projednání konceptu 7. tyto pokyny schvaluje zastupitelstvo obce		
NÁVRH Ú. P.	1. oznámit místo a dobu konání společného jednání o NUP sousedním obcím, DOSS a KU. Vyzvat DOSS k uplatnění připomínek 2. po tuto dobu umožnit nahlížet do NUP 3. pokud DOSS z vážných důvodů žádá, prodlouží se lhůta pro uplatnění stanoviska 4. rada obcí projednává vliv na udržitelný rozvoj území (tento bod může být vynechán, pokud byl splněn 5. bod konceptu a návrh je v souladu s doporučením) 5. předložit krajskému úřadu NUP a zprávu o jeho projednání	min. 15 dnů předem vyzvat do 30 dnů ode dne jednání 30 dnů ode dne jednání max. o 30 dnů ode dne jednání sděluje své vyjádření do 30 dnů od předložení podkladů KU sdělí stanovisko do 30 dnů od předložení podkladů	§50
ŘÍZENÍ O Ú. P.	1. pozvat DOSS a sousední obce k veřejnému projednání upraveného NUP 2. zajistit veřejné vystavení NUP 3. na závěr projednání se vyjádřit k námítkám a připomínkám a informovat, že k pozdějším námítkám a připomínkám se nepřihlíží 4. vyhodnotit výsledky projednání a vypracovat návrh rozhodnutí o námítkách	min. 30 dnů předem 30 dnů od doručení veřejné vyhlášky	§52
VYDÁNÍ Ú. P.	a) zastupitelstvo schvaluje a vydává NUP – pořizovatel zajistí vyhotovení ÚPO se záznamem o účinnosti (vydání je pravomocí zastupitelstva, rukolou povinností) b) zastupitelstvo NUP vrátí pořizovatel k úpravě c) zastupitelstvo NUP zamítne		§54
NÁSLEDNÉ POVINNOSTI	1. povinnost obce udčovat soulad s později vydanou nadřazenou dokumentací 2. předložit zastupitelstvu ke schválení zprávu o uplatňování ÚPO v minulém období (nutná konzultace s DOSS a KU)	do 4 let od vydání, potom každé 4 roky každé 4 roky	§54 §55

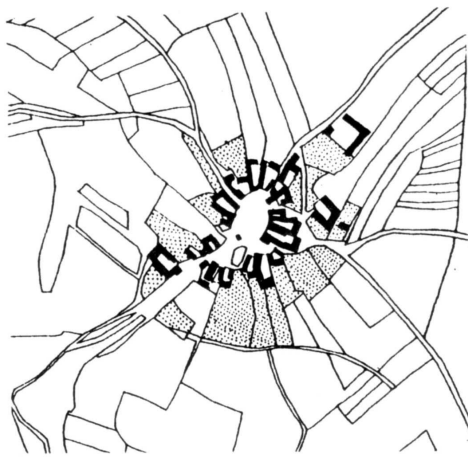
Příloha II. Příklady návěsních typů²⁶⁷

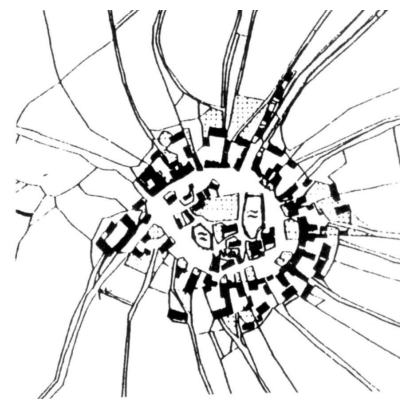
a - NÁVESNÍ TYP S ČOČKOVITOU NÁVĚSÍ
S KOSTELEM A DOSTAVBOU UPROSTŘED

b - VES Z ROZPTÝLENÝCH DVORŮ

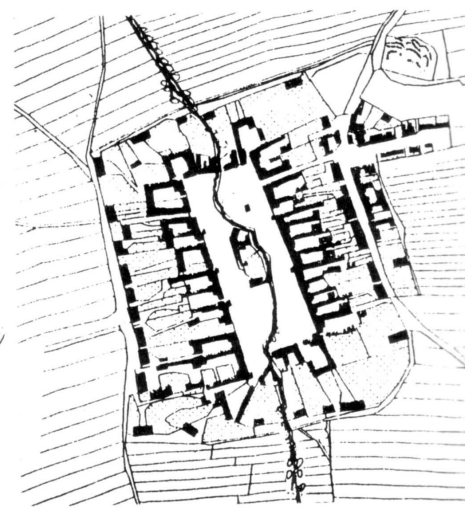
c - MALÁ OKROUHLICE

d - VELKÁ OKROUHLICE SE
ZASTAVĚNOU NÁVĚSÍ

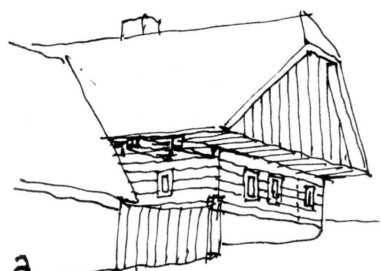
e - ŠIROKÁ ULIČOVKA S PANSKÝM DVOREM UPROSTŘED

f - NÁVESNÍ TYP S PARALELNÍMI ULICÍ
A PROTEKAJÍCÍM POTOKEM

²⁶⁷ SÝKORA, J. Územní plánování vesnic a krajiny. Praha, 2006, s. 27-29.

Příloha III. Ukázky lidové architektury²⁶⁸

a
ROKYCANSKO (ZČ)

b
PLZEŇSKO (ZČ)

c
ČESKOLIPSKO (SČ)

d
ČESKOLIPSKO (SČ)

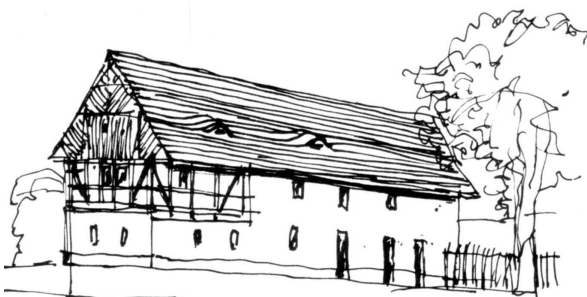

e
ŽDĀRSKO (ČM.VRCHOVINA)

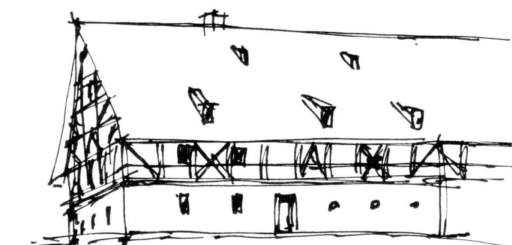

f
JICĪNSKO (VČ)

LIDOVÁ ARCHITEKTURA : HRĀZDĚNĚ STAVBY

a
CHEBSKO (ZČ)

b
LITOMĚŘICKO (SČ)

²⁶⁸ SÝKORA, J. Územní plánování vesnic a krajiny. Praha, 2006, s. 31-33.

LIDOVÁ ARCHITEKTURA : ZDĚNÉ OMÍTANÉ STAVBY

a
PODĚBRADSKO

b
ROKYCANSKO (ZČ)

c
KROMĚŘIŽSKO

d
ZNOJEMSKO

e
TŘEBÍČSKO (JM)

f
VOLÝŇSKO (JČ) - JIHOČESKÉ
BAROKO

g
ČESKOBUDĚJOVIČSKO (JČ)

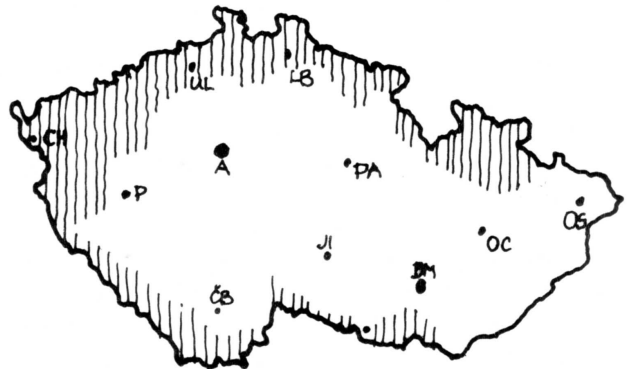
Příloha IV. Oblast poválečného vysídlování²⁶⁹

ROZSAH OPUŠTĚNÉHO A ZNOVUOSÍDLOVANÉHO POKRAJÍ PO

2. SVĚTOVÉ VÁLCE BYL
ZNAČNÝ A V NĚKTERÝCH
OBLASTECH JE ZTRÁTA
KONTINUITY V OBHOSPODA-
ŘOVÁNÍ KRAJINY DODNES
ZNÁT.

|||| OBLAST VYSÍDLLENÍ

ODHADUJE SE, ŽE ÚBYTEK
OBYVATELSTVA ČINIL ASI
800 TISÍC - 1 MIL. OSOB.

²⁶⁹ SÝKORA, J. Územní plánování vesnic a krajiny. Praha, 2006, s. 41.

Příloha V. Orientační rozsah občanské vybavenosti v menších sídlech²⁷⁰

POZN.	DRUH VYBAVENOSTI	POČET OBYVATEL SÍDLA (ÚJEZDU)												
		100	200	300	500	800	1000	1500	2000	2500	3000	3500	4000	
	OBEČNÍ ÚŘAD, STAVEB.Ú., KNIHOVNA...	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	POŠTA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
a	MATEŘSKÁ ŠKOLA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
a	ZÁKLADNÍ ŠKOLA (MÁLOTRĚDNÍ (M))	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	OSVĚTOVÉ ZAŘÍZENÍ - KNIHOVNA, UNIV.SÁL.	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	ZDRAVOTNÍ STŘEDISKO	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	LEKÁŘSKÁ STANICE (ORDINACE)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	LEKÁRNA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
b	HŘIŠTĚ - MALÉ FORMY	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
b	HŘIŠTĚ NA KOPANOU	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	TĚLOCVIČNA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
c	(PŘÍRODNÍ) KOUPALIŠTĚ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	RESTAURACE (HOSTINEC)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	SMIŠENÁ PRODEJNA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	SPECIALISOVANÉ PRODEJNY	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
d	ŘEMESLNICKÉ DÍLNY	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	HOLČSTVÍ, KADEŘNICTVÍ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	ČISTRNA ODĚVŮ (SBERNA (S))	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	VEŘEJNÝ TELEFÓN	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	POŽÁRNÍ ZBRŮJNICE	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
d	ZAHŘADNICTVÍ	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	HŘBITOV	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
	KOSTEL, KAPLE, (FARA (F.))	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
e	POLICEJNÍ SLUŽEBNA	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	
f	ČISTRNA ODPADNÍCH VOD (OBEČNÍ)	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	•	

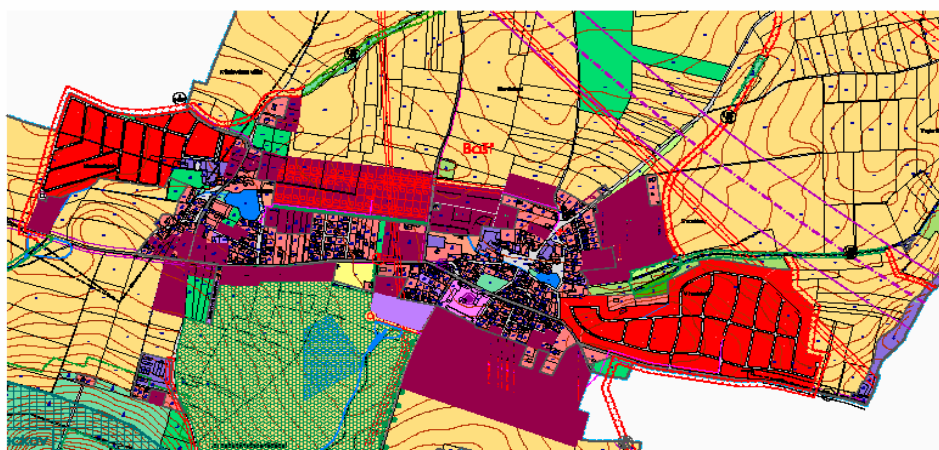
- a - ZÁVISÍ NA VĚKOVÉ SKLADBĚ OBYVATELSTVA A NA VÝHLEDOVÉ TENDENCI ZMĚN
- b - ZÁVISÍ NA EXISTENCI SPORTOV. KLUBU. JINAK STAČÍ MENŠÍ PLÁCEK
- c - ZÁVISÍ NA EXISTENCI VHDNĚHO VODNÍHO TOKU (RYBNÍKU) - VIZ DÁLE
- d - ZÁVISÍ NA AKTIVITĚ SOUKROMÉHO PODNIKÁNÍ. MĚLO BY BÝT ZÁJMEM OBCE
- e - OBSLUHUJE ÚJEZD ČI SKUPINU ÚJEZDŮ
- f - U MALÝCH OBČÍ MŮŽE BÝT NAHRAZENO MALÝMI DOMOVNÍMI ČISTRNAMI
- MOŽNÉ , ○○○○ MOŽNÉ ZA PŘEDPOKLADU FUNKCE PRO ÚJEZD, — NUTNÉ

²⁷⁰ SÝKORA, J. Územní plánování vesnic a krajiny. Praha, 2006, s. 115.

Příloha VI. Situace v obci Sluhy – neúměrný rozvoj obce

Příloha VII. Situace v obci Baš' – neúměrný rozvoj obce

**NÁVRH ZADÁNÍ
ÚZEMNÍHO PLÁNU TĚMICE**

srpen 2008

²⁷¹ KOMRSKA, L. *Návrh zadání územního plánu Těmice*. Praha, 2008. 15 s.

Obsah zadání

Identifikační údaje

- a) *Požadavky vyplývající z politiky územního rozvoje, územně plánovací dokumentace vydané krajem, popřípadě z dalších širších územních vztahů*
- b) *Požadavky, vyplývající z územně - analytických podkladů*
- c) *Požadavky na další rozvoj obce*
- d) *Požadavky na plošné a prostorové uspořádání území (urbanistickou koncepci a koncepci uspořádání krajiny)*
- e) *Požadavky na řešení technické infrastruktury*
- f) *Požadavky na ochranu a rozvoj hodnot území*
- g) *Požadavky na veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření a asanace*
- h) *Další požadavky vyplývající ze zvláštních právních předpisů*
- i) *Požadavky a pokyny pro řešení hlavních střetů zájmů a problémů v území*
- j) *Požadavky na vymezení zastavitelných ploch a ploch přestavby s ohledem na obnovu a rozvoj sídlení struktury a polohu obce v rozvojové oblasti nebo rozvojové ose*
- k) *Požadavky na vymezení ploch a koridorů, ve kterých bude uloženo prověření jejich změn územní studií*
- l) *Požadavky na vymezení ploch a koridorů, pro které budou podmínky pro rozhodování o změnách jejich využití stanoveny regulačním plánem*
- m) *Požadavky na vyhodnocení vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj území*
- n) *Požadavek na zpracování konceptu, včetně požadavků na zpracování variant*
- o) *Požadavky na uspořádání obsahu konceptu a návrhu územního plánu a návrhu územního plánu a na uspořádání obsahu jejich odůvodnění s ohledem na charakter území a problémy řešení včetně měřítek výkresů a počtu vyhotovení*

Grafické přílohy Zadání

výkres limitů
výkres hodnot
výkres záměrů
výkres střetů

Identifikační údaje

Název: **Zadání územního plánu Těmice**

Místo: **obec: Těmice**
kraj: Vysočina

Stupeň dokumentace: **Návrh zadání**

Pořizovatel: **Městský úřad Pelhřimov, odbor výstavby**

Zpracovatel: **Ing. arch. Ladislav Komrska**

a) Požadavky vyplývající z politiky územního rozvoje, územně plánovací dokumentace vydané krajem, popřípadě z dalších širších územních vztahů

Politika územního rozvoje

Z návrhu politiky územního rozvoje dle Usnesení vlády ČR ze dne 17.5.2006 nevyplývají žádné konkrétní úkoly pro řešené území. Obec Těmice neleží na žádných rozvojových osách a není součástí rozvojové ani specifické oblasti.

Z obecného hlediska stanovuje politika územního rozvoje priority územního plánování ve smyslu zajištění udržitelného rozvoje území. Ten spočívá ve vyváženém vztahu podmínek pro příznivé životní prostředí, pro hospodářský rozvoj a pro soudržnost společenství obyvatel v území.

Územně plánovací dokumentace vydaná krajem

Krajem nebyla (nadřazená) územně plánovací dokumentace dosud vydána.

Na řešené území obce Těmice se z tohoto hlediska nevztahují žádné požadavky.

b) Požadavky vyplývající z územně - analytických podkladů

Pořizovatel získal pro potřeby zpracování Zadání územního plánu dostupnou databázi, kterou má k dispozici úřad územního plánování ORP Pelhřimov, tuto databázi vyhodnotil a doplnil ověřením dalších jevů.

Výsledná databáze je zpracována ve struktuře definované částí A 1. přílohy k vyhlášce č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti (dále „vyhlášky“).

Pro potřeby pořizení územního plánu Těmice jsou zachyceny a budou vyhodnoceny tyto jevy:

1. zastavěné území
2. plochy výroby
3. plochy občanského vybavení
4. plochy k obnově znehodnoceného území
8. nemovitá kulturní památka
13. historicky významná stavba
20. významný vyhlídkový bod
21. územní systém ekologické stability
22. významný krajinný prvek registrovaný
23. významný krajinný prvek ze zákona

- 32. památný strom
- 36. lokalita výskytu zvl. chráněných druhů
- 39. lesy hospodářské
- 40. vzdálenost 50 m od okraje lesa
- 41. bonitovaná půdně ekologická jednotka
- 42. hranice biochor
- 43. investice do půdy za účelem zlepšení její úrodnosti
- 47. vodní útvar povrchových, podzemních vod
- 48. vodní nádrž
- 49. povodí vodního toku, rozvodnice
- 67. technologický objekt zásobování vodou včetně OP
- 68. vodovodní síť včetně ochranného pásma
- 69. technologický objekt odvádění a čištění odpad. vod včetně OP
- 70. síť kanalizačních stok včetně OP
- 72. el. stanice včetně ochranného pásma
- 73. nadzemní a podzemní vedení elektrizační soustavy včetně OP
- 81. elektronické komunikační zařízení včetně OP
- 82. komunikační vedení včetně OP
- 90. silnice I. třídy včetně OP
- 92. silnice III. třídy včetně OP
- 93. místní a účelové komunikace
- 106. cyklostezka, hipostezka a turistická stezka
- 111. objekt požární ochrany
- 113. ochranné pásmo hřbitova
- 117. zastavitelná plocha
- 118. PHO zemědělského závodu

Vybrané jevy s charakterem limitu a jevy, na které se odkazuje textová část Zadání jsou zachyceny v grafické příloze Zadání. Grafickou část tvoří:

- výkres limitů
- výkres hodnot
- výkres záměrů
- výkres střetů

Z hlediska definice územně analytických podkladů dle §26 - 29 stavebního zákona mají informační charakter, pro pořízení územního plánu představují limit využití území.

c) Požadavky na další rozvoj obce

Území obce se bude rozvíjet jako vzájemné uspořádání jednotlivých místních částí Těmice, Drahoňov, Nový Drahoňov, Babín, Dráčov a Knížata.

Jednotlivé místní části vykazují kompaktní sídelní strukturu, která umožňuje postupnou proměnu vnitřního uspořádání obce v harmonickou soustavu funkčních ploch smíšeného venkovského bydlení a uspořádaného a upraveného veřejného prostoru.

Další rozvoj jednotlivých místních částí prostřednictvím nových zastavitelných ploch je předpokládán u místních částí Těmice, Babín, Dráčov a Knížata. V případě místních

částí Drahoňov, Nový Drahoňov nejsou nové zastavitelné plochy uvažovány.

Těžištěm území je místní část Těmice, která bude dále stabilizována ve smyslu udržení a rozšíření občanské vybavenosti a optimálního dopravního (silničního) připojení místních částí a napojení celého správního území obce na nadřazenou silniční síť Pelhřimov – Jindřichův Hradec a na město Kamenice nad Lipou, které je přirozeným regionálním centrem.

Základní funkcí území je bydlení spojené s využitím a správou okolní krajiny. Součástí bydlení bude možnost umístění nerušících provozoven živnostenského charakteru. Z urbanistické studie bude převzata plocha pro rozšíření zemědělského areálu v místní části Těmice s využitím pro zemědělskou či průmyslovou výrobu. Funkční využití bude omezeno tak, aby provozem (součtem provozu vyplývajících ze stávajících a i navrhovaných ploch) nebylo zhoršeno prostředí navazující obytné zástavby. Zdrojem dalších pracovních míst jsou okolní města, na správním území obce Těmice nebudou pro rozvoj pracovních sil zřizovány další zastavitelné plochy.

Základní prioritou obce je zachování přírodního potenciálu spočívajícího v harmonickém uspořádání ploch určených k plnění funkce lesa a ploch určených pro zemědělskou výrobu.

Plnohodnotnou složkou bydlení je zachování tradičního hospodaření na přilehlých pozemcích včetně drobného chovu hospodářských zvířat pro vlastní potřebu.

V řešeném území budou akceptovány tradiční dětské tábory a dílčí stávající plochy rodinné rekreace. Další rozvoj ploch rekreace bude omezen na stabilizaci sportovní rekrečního prostoru v okolí současného koupaliště v místní části Těmice.

**d) Požadavky na plošné a prostorové uspořádání území
(urbanistickou koncepci a koncepci uspořádání krajiny)**

Navržené uspořádání místních částí bude vycházet z původní urbanistické struktury obce a bude ji dále rozvíjet v rozsahu, který neporuší tradiční charakter uspořádání veřejného prostoru a systém propojení původních zemědělských statků a navazujících zemědělských ploch.

Pro novou zástavbu a rekonstrukci staveb stávajících bude zaveden regulativ velikosti stavby, zastřešení stavby a materiálové charakteristiky tak, aby respektovala stavebně historický vývoj území.

Zásahy do okolních přírodních útvarů budou minimalizovány na nezbytné stavby technické infrastruktury, které objektivně nelze řešit jiným způsobem. V území nebudou

umísťovány další objekty s výjimkou zařízení, potřebných pro správu a údržbu krajiny.

V území bude stabilizována liniová zeleň podél komunikací, polních cest a mezí.

e) Požadavky na řešení technické infrastruktury

Území bude vybaveno technickou infrastrukturou, jejíž technické řešení a rozvoj odpovídá vzájemné poloze sídla, jejich charakteru a zásadám účelného hospodaření.

Z hlediska zásobování vodou je preferován veřejný vodovod, zachování lokálních zdrojů bude uplatněno pouze v případě průkazu funkčnosti a hospodárnosti řešení.

Čištění odpadních vod bude zajištěno v centrální ČOV Těmice, tato část bude vybavena splaškovou kanalizací. Odkanalizování ostatních místních částí bude ukončeno v domovních žumpách, odkud budou splaškové vody do ČOV Těmice vyváženy.

Území obce není plynofikováno, v návrhu územního plánu bude navržena plynofikace.

Území obce je plně zásobováno elektrickou energií, v případě potřeby navýšení odběru budou v souvislosti se zřízením dalších zastavitelných ploch zřízeny nové distribuční trafostanice. Přívodní VN vedení bude navrženo v zastavěném území řešeno kabelovými trasami.

Dešťové vody nových zastavitelných ploch pro bydlení budou v maximální míře zasakovány na místě, v případě odtoku do recipientů bude preferováno povrchové vedení dešťových vod, současně budou učiněna opatření zabraňující případné erozi zemědělské a lesní půdy. Pro zvýšení retence území je přípustné zřizování dalších vodních ploch do 1 ha s možným hospodářským využitím.

Územním plánem bude stabilizována síť silnic III. třídy a místních komunikací a jejich parametry v souladu s platnou legislativou. Prostorová úprava komunikací bude řešena v místech, které současnou šířkou, popř. rozhledovými úhly neodpovídají bezpečnosti silniční dopravy.

V jádrových plochách místních částí a při zastávkách autobusové dopravy budou specifikovány požadavky na odstavná a parkovací stání. Případný rozvoj sportovně rekreačního areálu v místní části Těmice bude doplněn o dostatečné parkovací plochy. Specifická parkoviště budou zřízena v místech tradičních přístupů do lesních ploch pro návštěvníky lesa – houbaře či pro přístup související se sběrem lesních plodů.

f) Požadavky na ochranu a rozvoj hodnot území

V návrhu územního plánu budou uplatněny tyto prvky ochrany krajiny a životního prostředí:

- *vyčištění, resp. rekultivace a následná ochrana ploch s výskytem černých skládek*
- *centrální čištění odpadních vod v ČOV Těmice*
- *vymezení dostatečných odstavných ploch pro automobily návštěvníků lesa*
- *sběr a likvidace biologického odpadu*

Plochy, potřebné k naplnění výše uvedených požadavků budou hodnoceny jako plochy pro veřejně prospěšné stavby.

V území bude zřízen místní systém ekologické stability a označeny plochy specifické zeleně s návrhem jejich ochrany v rozsahu zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny.

Navržený systém bude respektovat zájmy myslivosti (honitbu) a možnost zachování, popř. rozšíření chovných rybníků (plochy vždy do 1 ha).

V návrhu územního plánu bude posílena funkce veřejného prostoru jádrových ploch místních částí vymezením území pro veřejnou parkovou zeleň.

Prostory, označené v grafické příloze Zadání jako hodnotné budou zachovány a dále rozvíjeny pouze ve smyslu prohloubení jejich hodnot.

Návrh územního plánu vymezí území, kde bude při rekonstrukcích, přestavbách, přístavbách, popř. novostavbách vyžadována součinnost autorizovaného architekta a současně budou uplatněny specifické podmínky pro hmotové a materiállové řešení staveb.

Přírodní útvary nebudou dalším rozvojem obce dotčeny.

g) Požadavky na veřejně prospěšné stavby, veřejně prospěšná opatření a asanace

Územní plán velkého územního celku ani zásady územního rozvoje nejsou krajem Vysočina vydány, z tohoto hlediska nejsou na řešení územního plánu obce kladeny žádné požadavky.

V návrhu územního plánu budou převzaty plochy pro veřejně prospěšné stavby,

vyplývající z urbanistické studie obce.

V důsledku návrhové části nového územního plánu budou jako veřejně prospěšné stavby označeny záměry:

- vodohospodářské stavby – vodovod, kanalizace, související technologické objekty jímání a akumulace vody, čištění odpadních vod
- trafostanice
- nové trasy, popř. rozšíření místních komunikací, pěší a cyklo stezky.

Jako veřejně prospěšné opatření budou hodnoceny tyto záměry:

- místní systém ekologické stability
- opatření pro správu a rozvoj zemědělství, lesního hospodářství, plochy pro myslivost a plochy nových chovných rybníků
- okolí historických a architektonicky cenných budov a pietních prostorů

h) Další požadavky vyplývající ze zvláštních právních předpisů

Nejsou definovány.

Prověřena bude možnost zřízení pásma hygienické ochrany vůči zemědělskému areálu v místních částech Těmice a Drahoňov.

i) Požadavky a pokyny pro řešení hlavních střetů zájmů a problémů v území

V návrhu územního plánu budou prověřeny tyto zaznamenané střety v území:

šířky místních komunikací a související bezpečnost dopravy. Problém bude řešen rozšířením komunikací, popř. zřízení výhyben, související plochy lze získat zařazením záměru jako veřejně prospěšné stavby

stávající skládka v m.č. Těmice - bude asanována (veřejně prospěšná stavba)

okolí kostela sv. Jana Evangelisty v Těmicích – formou veřejně prospěšných opatření bude vymezen prostor pro důstojný přístup ke kostelu, úpravu okolí, oplocení, objekt fary bude navržen ke stabilizaci pro veřejnou vybavenost – např. dům s pečovatelskou službou

rozšíření sportovně rekreačního zařízení – navržena bude plocha pro fotbalové hřiště, jeho posice bude zvolena s ohledem na vlastnické vztahy

vymezení pietního a hygienického prostoru okolo hřbitova – navržena bude veřejná zeleň, vymežující pietní prostor a umožňující zapojení zeleně hřbitova do okolních nezastavitelných ploch

provoz zemědělských areálů živočišné výroby – bude zachován s návrhem vymezení ochranného pásma vůči obytné zástavbě

stávající výjezdy z místních komunikací, které postrádají rozhledový úhel, budou upraveny ve smyslu zajištění bezpečného výjezdu

chybějící objekt školy – v návrhu územního plánu bude lokalizován prostor pro možnou stavbu základní školy, popř. prověřena možnost získání původního školního objektu včetně vymezení plochy reciproční náhrady současnému majiteli

záplavové území – prověřit jeho zákres vůči navrhované obytné zástavbě

- j) Požadavky na vymezení zastavitelných ploch a ploch přestavby s ohledem na obnovu a rozvoj sídlení struktury a polohu obce v rozvojové oblasti nebo rozvojové ose**

Tato problematika nebude v návrhu územního plánu řešena.

- k) Požadavky na vymezení ploch a koridorů, ve kterých bude uloženo prověření jejich změn územní studií**

Vybrané plochy zastavitelného území budou prověřeny územní studií, která stanoví prostorovou kompozici, velikost staveb a jejich výraz a prověří zásah do krajinného rázu. Projednání územní studie v zastupitelstvu obce bude podmínkou pro další přípravu území (územní rozhodnutí, stavební povolení).

- l) Požadavky na vymezení ploch a koridorů, pro které budou podmínky pro rozhodování o změnách jejich využití stanoveny regulačním plánem**

Není dosud požadováno.

- m) Požadavky na vyhodnocení vlivů územního plánu na udržitelný rozvoj území**

Rozsah rozvoje sportovně rekreačního areálu, veřejné zeleně, asanace skládky a rozvoj výrobních ploch v místní části Těmice bude omezeno tak, aby velikost, projektované parametry a následný provoz nenaplnil hodnoty, podle kterých může dotčený orgán požadovat posouzení z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

Správní území není v kontaktu s plochami NATURA.

n) Požadavek na zpracování konceptu, včetně požadavků na zpracování variant

Požadavek není dosud definován.

Přichází v úvahu v případě, že jej uplatní dotčený orgán z hlediska zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí.

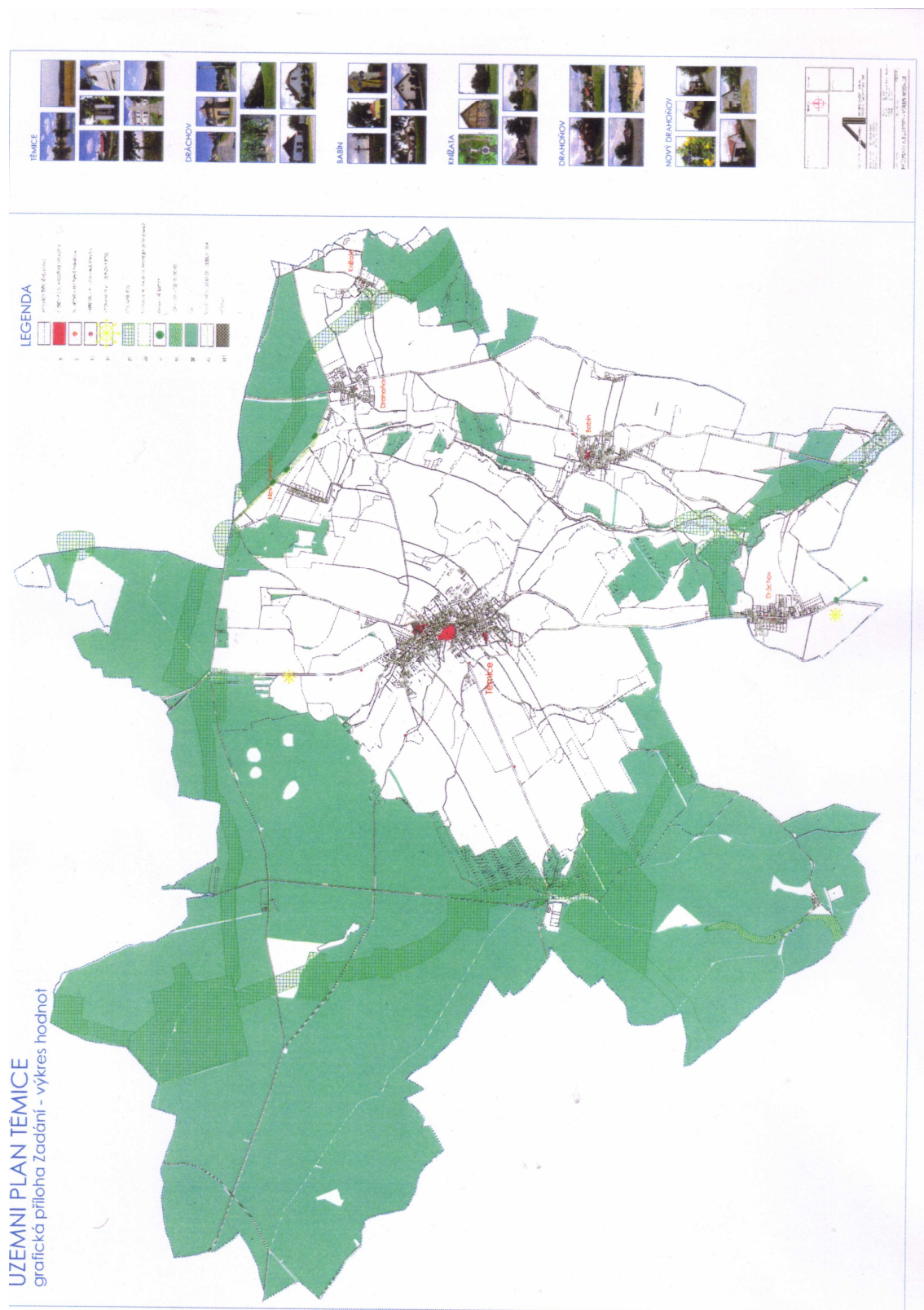
o) Požadavky na uspořádání obsahu konceptu a návrhu územního plánu a návrhu územního plánu a na uspořádání obsahu jejich odůvodnění s ohledem na charakter území a problémy řešení včetně měřítek výkresů a počtu vyhotovení

Pokud z průběhu projednání Zadání nevzniknou okolnosti definované odstavcem 3 §47 stavebního zákona, bude od konceptu územního plánu upuštěno.

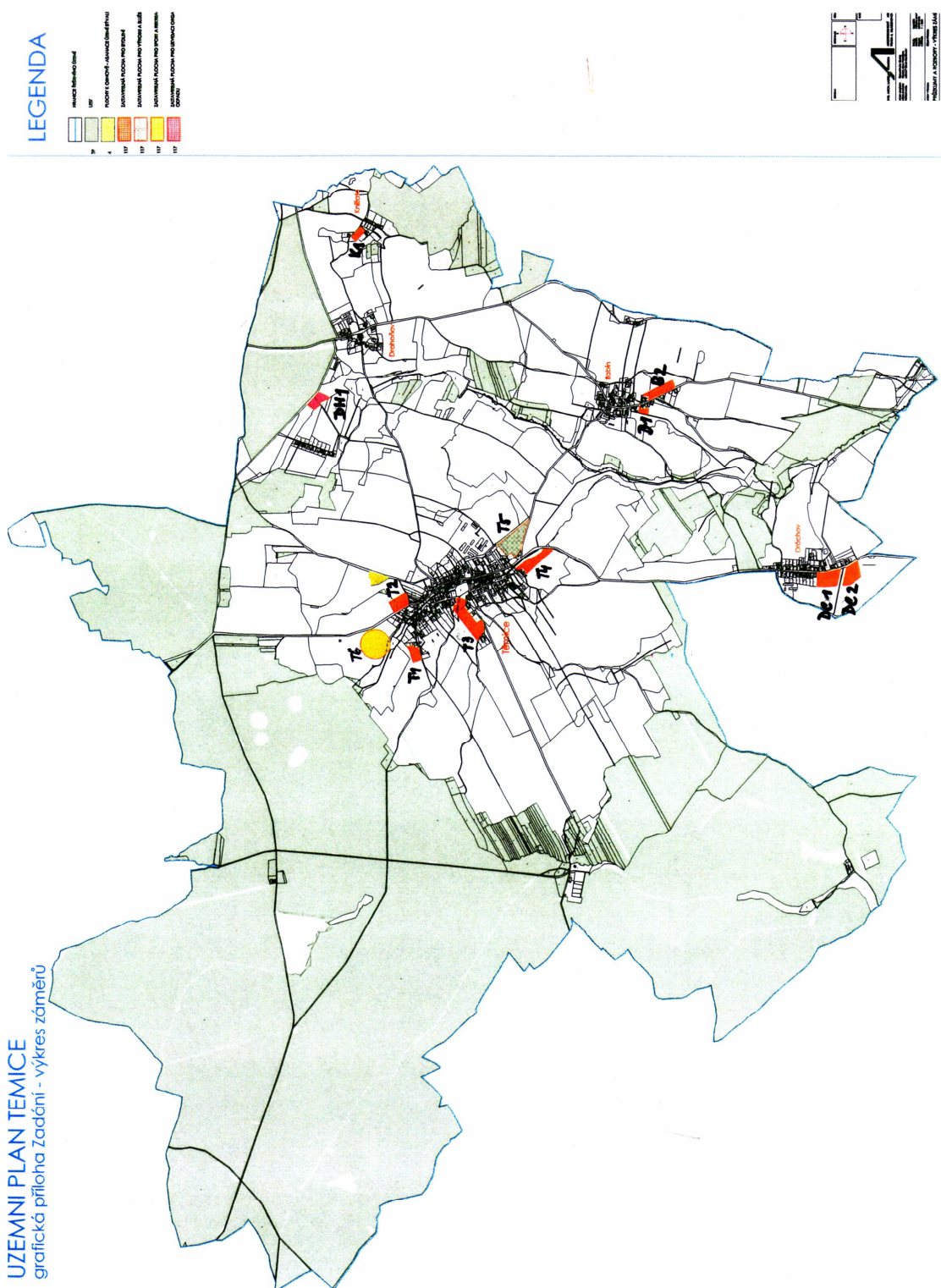
Obsah návrhu územního plánu bude v souladu s přílohou č.7 vyhlášky č. 500/2006 Sb., o územně analytických podkladech, územně plánovací dokumentaci a způsobu evidence územně plánovací činnosti.

Měřítko výkresu bude odpovídat měřítku katastrální mapy.

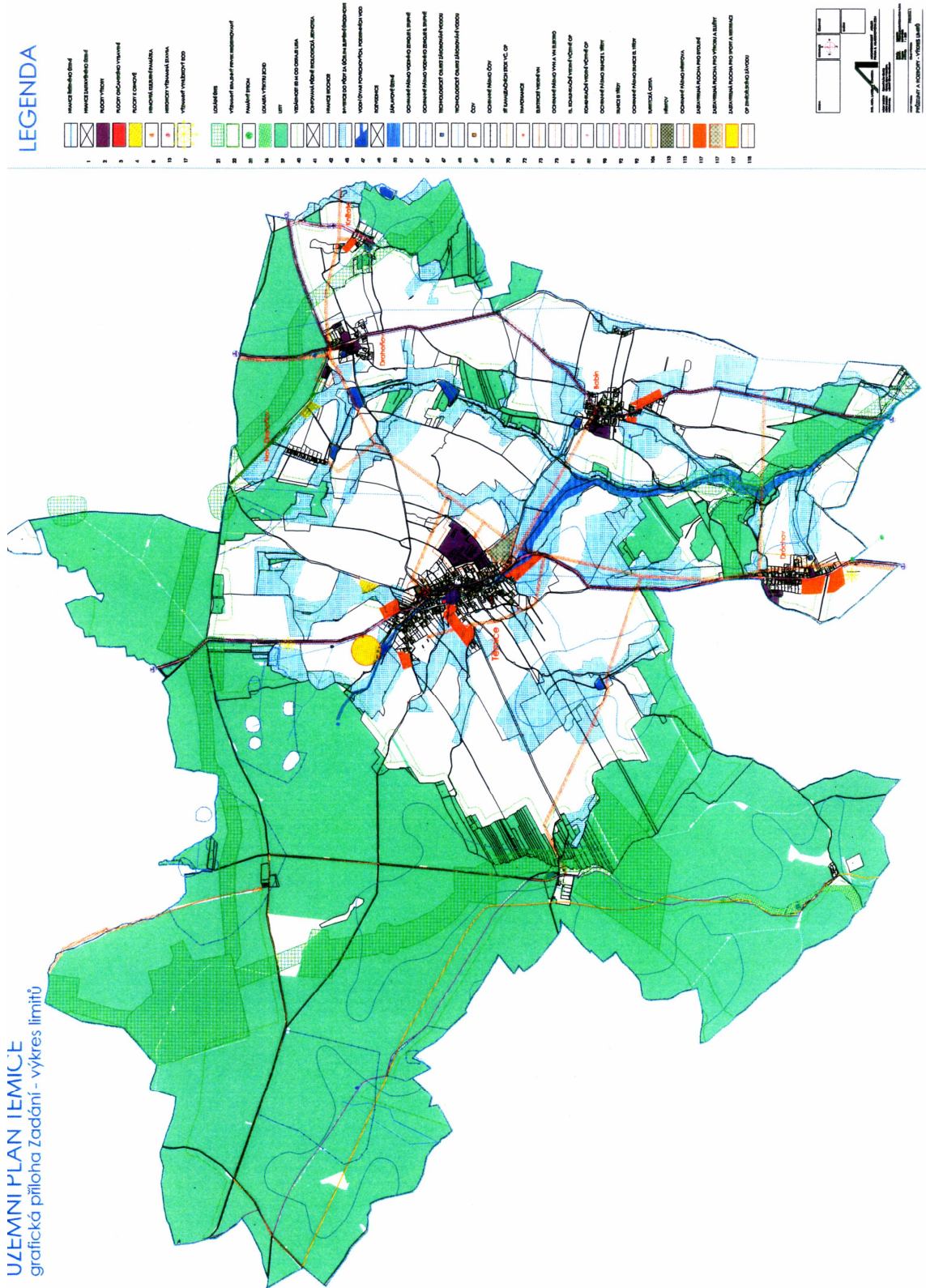
Návrh zadání územního plánu Těmice – výkres hodnot

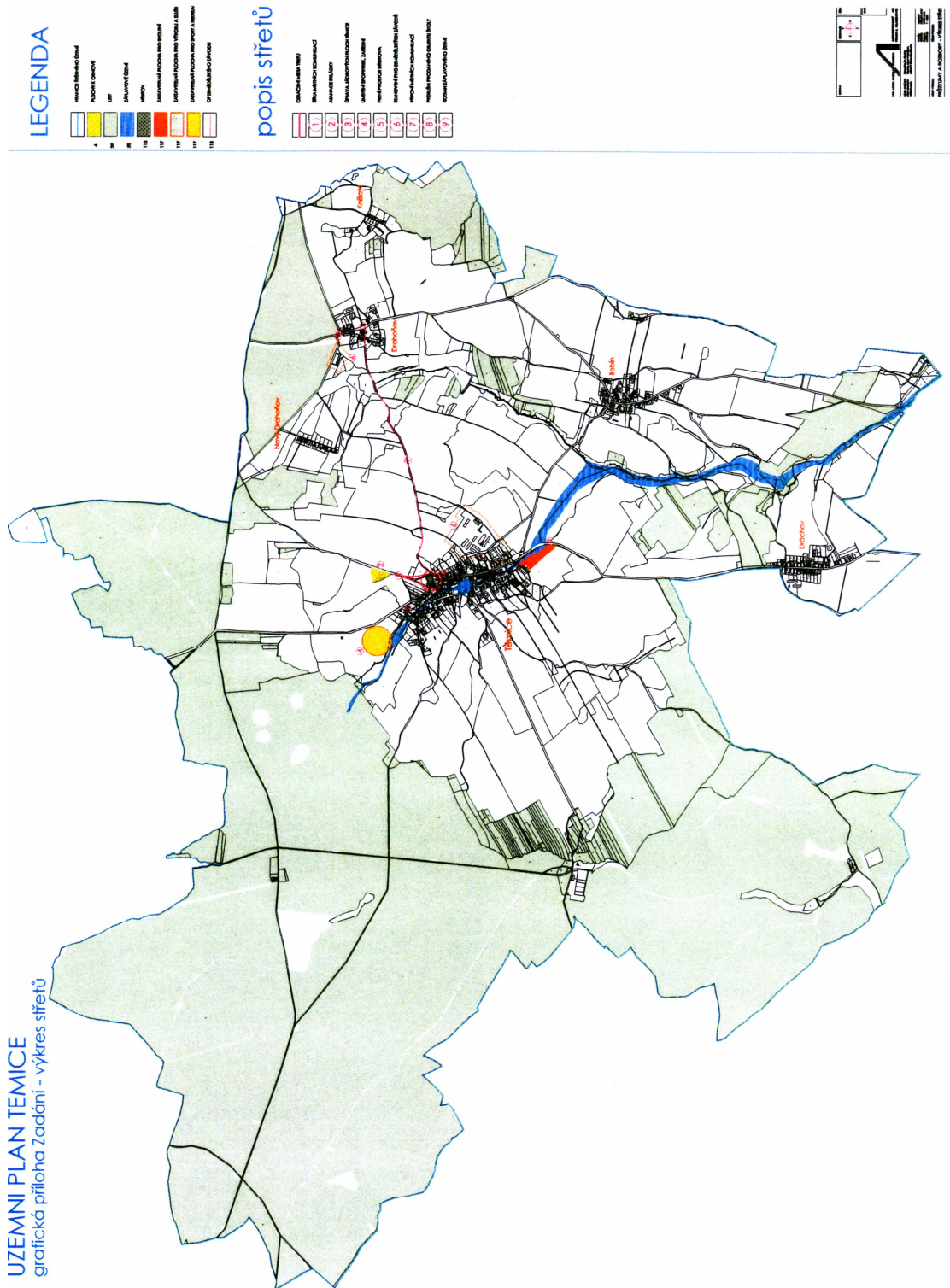
Návrh zadání územního plánu Těmice – výkres záměrů

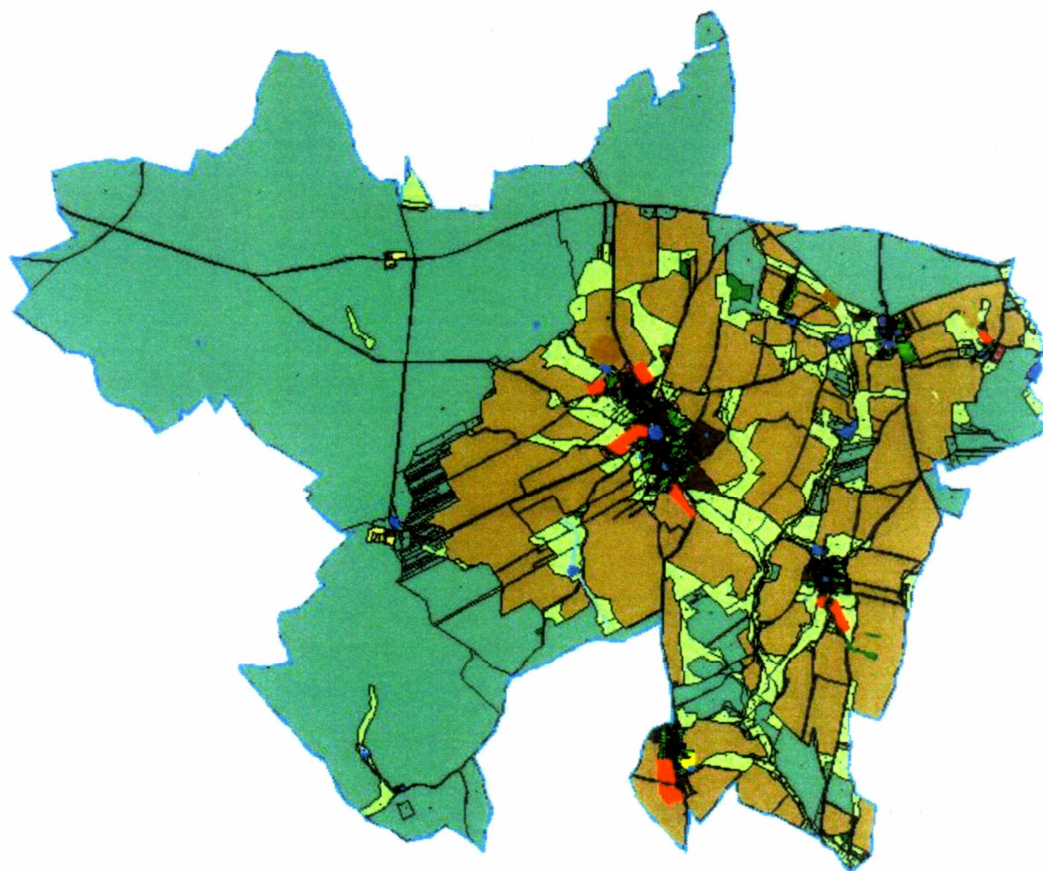
Návrh zadání územního plánu Těmice – výkres limitů

Návrh zadání územního plánu Těmice – výkres střetů

Příloha IX. Komplexní funkční uspořádání území obce Těmice, výřezy místních částí

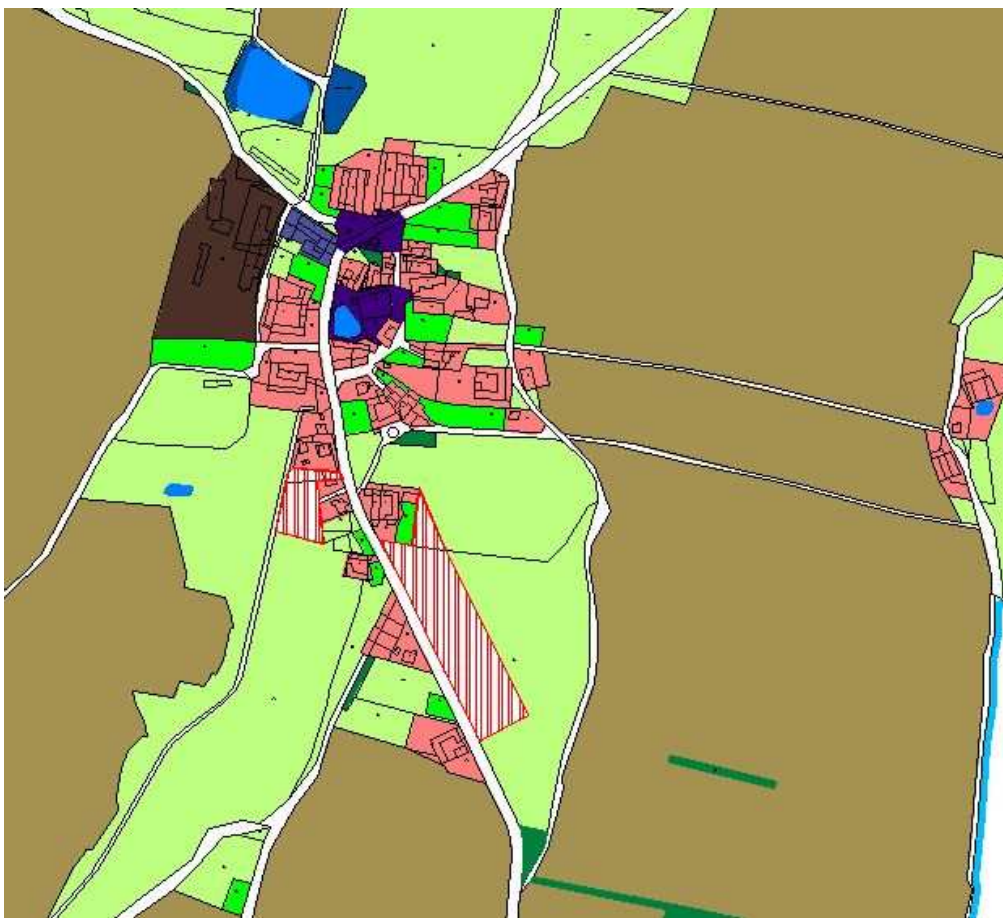
LEGENDA

	HRANICE ŘEŠENÉHO ÚZEMÍ		PLOCHY LESNÍ
	HRANICE ZASTAVĚNÉHO ÚZEMÍ		PLOCHY PŘÍRODNÍ S PŘEVAHOU NÍZKÉ A ROZPTÝLENÉ ZELENĚ
	HRANICE ZASTAVITELNÉHO ÚZEMÍ		PLOCHY PŘÍRODNÍ S PŘEVAHOU VYSOKÉ ZELENĚ
	PLOCHY BYDLĚNÍ		PLOCHY PŘÍRODNÍ - SADY
	PLOCHY REKREACE - CHATY		PLOCHY VODNÍ A VODOHOSPODÁŘSKÉ
	PLOCHY REKREACE - SPORTOVNÍ PLOCHY		VODNÍ TOKY
	PLOCHY REKREACE - PARKY A VEŘEJNÁ ZELENĚ		POŽADOVANÉ TRASY MÍSTNÍCH KOMUNIKACÍ
	PLOCHY OBČANSKÉHO VYBAVENÍ		POŽADOVANÉ TRASY PEŠÍCH A CYKLO KOMUNIKACÍ
	SMIŠENÉ PLOCHY VÝROBNÍ		DOČASNÉ VYUŽITÍ ÚZEMÍ
	SMIŠENÉ PLOCHY VÝROBNÍ ZEMĚDĚLSKÉ		ČOV
	PLOCHY SMIŠENÉ OBYTNÉ		
	PLOCHY SMIŠENÉ OBYTNÉ - JÁDROVÉ PLOCHY		
	PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY		
	PLOCHY TECHNICKÉ INFRASTRUKTURY - ŽELEZNICE		

Funkční uspořádání území obce Těmice – místní část Těmice (výřez)

Funkční uspořádání území obce Těmice – místní část Babín (výřez)

Funkční uspořádání území obce Těmice – místní část Nový Drahoňov, Drahoňov (výřez)

Funkční uspořádání území obce Těmice – místní část Dráchov (výřez)

Funkční uspořádání území obce Těmice – místní část Knížata (výřez)

ABSTRAKT

PRŮŠOVÁ, P. *Územní plánování a udržitelný rozvoj území : bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, o. p. s., 2009. 84 s. Vedoucí bakalářské práce Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Klíčové pojmy: územní plán, obec, sídlo, trvale udržitelný rozvoj, funkční plocha, obec Těmice

Práce se zabývá územním plánováním na úrovni obcí. Vymezuje teoretický základ a vztah k současně platné legislativě, popisuje problematiku funkčního uspořádání sídla, trvale udržitelného rozvoje a problematiku energetického zdroje. Vybraná teorie je zde aplikována na konkrétní příklad územního plánování obce Těmice v kraji Vysočina. Tato obec je komplexním uspořádáním sídel bez výrazných negativních aspektů. Budoucí rozvoj je plánován téměř výhradně pro účely bydlení, při zachování kulturního a přírodního bohatství. Praktická část této práce se uplatní při vytváření návrhu územního plánu obce Těmice.

ABSTRACT

PRŮŠOVÁ, P. Landscape planning and sustainable area development : Bachelor thesis. České Budějovice: The College of European and regional Studies, o. p. s., 2009. 84 p. Supervisor: Ing. Ladislav Skořepa, Ph.D.

Key words: Landscape planning, village, residence, constantly sustainable development, functional area, Těmice village.

The assignment deals with landscape planning at the level of villages. It determines a theoretical foundation and a relation towards currently valid legislation, describes a dilemma of functional configuration of residence, constantly sustainable development and a dilemma of energy supply. The chosen theory is applied on a particular example of landscape planning of the village Těmice village in Vysočina district. This village reflects a complex configuration of residences without significant negative aspects. Future development is planned almost solely for the purpose of living, along with preservation of the countryside and natural's treasure. Practical part of this assignment will be applied by the creating of landscape planning project of Těmice village.